

DIRVA

THE FIELD
Nr. 29
Balandžio-April 10, 1958
Cleveland, Ohio

Penki milijonai lietuvių globoje

APIE KĄ KALBĖTI NEPATOGU? — UPĖS BĖGIMĄ ATSUKO ATGAL. — DEVYNIOS PĖDOS ŠIUOKSLIŲ ANT GALVOS. — LIETUVIS SUTAUPĖ CHICAGAI 62 MILIJONUS DOLERIŲ. — KAIP PADARYTI STEBUKLĄ AMERIKOJE?

Žmonių gyvenime yra dalykų, kurių buvimas ar nebuvimas, kurių tobulumas ar netobulumas yra lygus žmogaus gyvybei ar mirčiai. Tiems dalykams pirmoje eilėje skiriamos mokslo, žmogaus proto ir finansų didžiausios pastangos. Ir vis dėlto, apie tuos dalykus kasdieniame gyvenime, vengiama daug kalbėti. Nepatogu. Kokio gi pobūdžio yra tie dalykai?

Labai trumpai, bet truputį atviriauariant, tai yra viskas, kas yra susiję su žmogiškos gyvybės užsimegimu, žmogaus gimimu ir jo kūno tinkamu funkcionavimu iki pat mirties. Ir dar truputį po mirties (lavono sutvarkymas).

Palikus nuošaliai aukštąją mediciną, galima pasakyti, kad sanitarijos plotmėje yra trys lemtingi elementai žmogaus gyvybei: tinkamas oras, tinkamas vanduo ir liekanų (atmatų) bepriekiausias sutvarkymas.

Kiekvieną sekundę po tuziną — dieną ir naktį

Aišku, kaime, miestelyje ar net mažesnio masto didmiestyje šitie pagrindiniai dalykai nesudaro per daug didelės problemos. Bet Chicagoje, su jos beveik penkiais milijonais gyventojų, ir dar milžiniška pramone, tie reikalai pareikalavo neįprastų pastangų ir priemonių.

Negalinga pamiršti, kad įvairių įvairiausių žaliavos iš visų pasaulio kraštų, nuolat didėjančia banga, plaukia į Chicago pramonės įmones. Lėktuvai, laivai, sunkvežimiai ir traukiniai ateina ir išeina tuzinais per sekundę, dieną ir naktį.

Chicagoje yra pačios didžiausios pasaulyje gyvulių skerdyklos ir mėsos pramonė. Specialistai apskaičiavo, kad jeigu žmogiškos ir pramoninės atmatos nebūtų nuolat tvarkomos, tai per vienerius metus visa Chicago būtų užkasta po 9 pėdoms įvairių atmatų. Nenuostabu todėl, kad ligos-epidemijos jau anais senesniais laikais buvo neretas Chicagos svečias.

Paviršutiniškai žiūrint galėtų atrodyti, kad Chicago sanitariinių atžvilgiu turėtų būti labai laiminga, turėdama toki didelį ežerą, ir dar tiek daug vandens. Gerk, maudykis ir švarinkis. Deja, tai tik taip atrodo.

Jeį užterši ežero vandenį, tai ne tik jo vėrti negalės, bet išsivys tikras visokių ligų šaltinis. Be to, ir vandens iš ežero negali semti tiek, kiek reikia. O ne, čia yra kieti istatymai ir sutartys su Kanada.

Dvi valstybės vienoje valstybėje?

Senesniosios kartos Chicagos miesto gyventojai, suprasdami ar bent nujausdami čia suminėty problemų svarbą, 1899 metais įsteigė savitą valstybės organizaciją. Tarytum būtų įsteigę Illinois valstybės viduje dar vieną valstybę.

Ta organizacija buvo padaryta niekam nepriklausoma, piliečių renkama, ir tik piliečiams rinkėjams atsakominga. Tai organizacijai buvo duota teisė uždėti mokesčius ir leisti paskolos ląštus (užtraukti paskolas).

Tai buvo pirmutinė tokia organizacija visoje Amerikoje. Kiek vėliau ir kitos Amerikos valstybės pasekė tuo pavyzdžiu.

Tos organizacijos angliskas pavadinimas yra: "The Metro-

DR. KAZYS SRUOGA

litan Sanitary District of Greater Chicago". Jos vadovybė susidaro iš 9 rinkty patikėtinų (trustee). Vienas iš jų yra prezidentas.

Jau septyneri metai, kai lietuvis, advokatas Antanas Olis yra tas prezidentas.

Svarbiausias tos organizacijos uždavinys, trumpai ir labai paprastai tariant, yra laikyti ežero vandenį tinkamu vartojimui ir bepriekiausiai sutvarkyti visas atmatas.

Organizacijos biudžetas sukasi apie 60 milijonų dolerių kasmet.

Kasmet du milijonai pelno iš atmatų

Praėjusio šimtmečio pabaigoje tas District nusuko Chicagos upės tekme šalin nuo ežero. Tai didelis įvykis. Tai buvo viena iš pačių svarbiausių priemonių užlaikyti ežero vandenį tinkamu vartojimui.

Antras, pagrindinis Districto uždavinys, yra žmogiškų ir pramoninių atmatų tvarkymas. Tiesą pasakius, labai neaiškus pasakymas: "tvarkymas". Koks gi čia tvarkymas? Mesk lauk ir baigta. Kaip gi mesi, kad tų atmatų kalnų kalnai susidaro?

Visi žinome, kad moderniška atmatų transporto priemonė yra vanduo. Tačiau mažai kas nežino, kad Chicagoje tokio vandens (nešančio atmatas), kasdien susidaro 1,100,000,000 galionų. To, ir tokio vandens, nė į ežerą, nė į upes leisti negalima. Ir niekas neleidžia.

Per milžiniškus požeminius vamzdžius - tunelius, tas vanduo veržiasi į Districto įmones, kurių uždavinys tą vandenį sutvarkyti, t. y. pirmučiausia atmatas atskirti nuo vandens, o vėliau pačias atmatas taip sudoroti, kad jos niekam nebegalėtų pakenkti ar kitokių nemalonių (savo kvapų) padaryti.

Dar daugiau. Taip sutvarkyti, kad jos duotų pelno. Ir štai, mūsų tautiečio Olis prezidentavimo laikų, tų atmatų tvarkymas pradėjo duoti 2 milijonus dolerių pelno į metus. Daugiausia iš trąšų gaminimo.

Olio kova dėl Chicagos — prieš galiūnus

Lietuvis Antanas Olis, kuris turi Chicagos universiteto teisių daktaro laipsnį, buvo pirmą kartą išrinktas to District patikėtinu 1946 metais. Antrą kartą perrinktas 1952 metais. Gi nuo

1950 metų Olis yra to District prezidentas.

Prieš Olio prezidentavimą, Districtas buvo turėjęs įvairių sunkumų, kuriuos kai kas finansiniais skandalais vadindavo. Olis gi, per 7 savo prezidentavimo metus, sutaupė Chicagai 62 milijonus dolerių. Tai padarė plėsdamas ir tobulindamas darbus ir išsiversdamas be papildomų lėšų iš mokesčių mokėtojų kišenės.

Tai Olio laimėjimai, kurio kiek-

"TOTALINIS KARAS" KUBOJE

Prieš šešiolika mėnesių Kubos sukilėlių vadas Fidel Castro pareiškė: "Mes kovosime ligi mirties!" Prieš porą mėnesių paryškino: "Už mėnesio visa Kuba liepsnos". Balandžio 1 d. buvo paskelbtas "totalinis karas" prieš Batistos režimą.

Didžiąją savaitę Kubą gaubė baimė ir netikrumas. Batista taip pat ruošėsi. Jo kontroliuojamas kongresas paskelbė "nepaprastojo meto būklę" ir suteikė Batistai neribotą galią sukilėlių ultimatumui pasipriešinti. Ultimatumas Castro reikalavo, kad Batista baltandžio 5 d. pasitrauktų iš pareigų, priešingu atveju būsiąs pradėtas generalinis streikas, remiamas ginklais.

Batista išleido eilę griežtų potvarkių. Viename jų leidžiama darbininkams šaudyti į streikuojančius ir streiko agitatorius, kitu išduodami ginklai valdžios pareigūnams.

Balandžio 1 d. Castro pradėjo pirmąją totalinio karo fazę. Sukilėliai be jokio įspėjimo pradėjo apšaudyti autobusus, sunkvežimius, automobilius ir traukinius. Oriente provincija, rytinė salos dalis, kurioje sukilėliai stipriausiai įsitvirtinę, buvo atkirsta nuo visos Kubos. Santiago uostas, antras didum miestas po Havanos, buvo izoliuotas. Sostinėje buvo platinamos proklamacijos, skatinančios ruoštis generaliniam streikui.

Balandžio 5 d., baigiantis ultimatumu duotam laikui, Castro sukilėliai pradėjo slinkti iš Oriente kalnų, užimdami cukraus plantacijas. Per Velykas buvo ramu. Sostinėje buvo spėliojama, kad Castro laukęs, kol praeisiančios šventės. Tačiau generalinis streikas neprasidėjo ir po švenčių. Vyriausybės armija paskelbė suskaldžiusi sukilėlių jėgas, patį Castro atkirsdama nuo jo vadovaujamų grupių. Paskutinėmis žiniomis, sukilėliai kiek atsigavę, Oriente provincijos gy-

vienas lietuvis turi pagrindo didžiulius.

Olis jau kelinti metai deda dides pastangas, kad Chicago iš ežero galėtų imti daugiau vandens. Dabar gali imti per sekundę 1,500 kubinių pėdų vandens. Tačiau Chicagai reikalinga 2,500 kubinių pėdų per sekundę. Todėl Olis dabar kovoja už papildomus 1,000 kubinių pėdų.

Ta kova yra labai sunki. Tam priešinga Kanada ir šešios pagal ežerą esančios valstybės.

Kodėl? Todėl, kad mažinamas vandens kiekis ežere kenkia navigacijai. Tuo reikalu JAV turi susitarti su Kanada ir negali jos lauzyti.

(Bus daugiau)

ASK Lituanica vyrų krepšinio komanda, 20-mečio minėjimo nugalėtojas, dalyvaus 8-se š. Amerikos ir Kanados Lietuvių Sportinėse žaidynėse Clevelande balandžio mėn. 12-13 d. Kitos dalyvaujančios vyrų krepšinio komandos yra: Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas (Rytų Apygardos meisteris), Toronto Aušra, (Kanados Lietuvių meisteris), Detroito Kovas (Vidurio Vakarų meisteris), Waterbury Gintaras, Toronto Vytis, Clevelando Žaibas ir Rochesterio Sakalas.

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

PERKELDINIMO ĮSTAIGA TEBEVEIKIA

Laikraščiai Lietuvoje tebe-spausdina skelbimus: "Perkeliami gyventojai į Šiaurės Kazachstano srities tarybinius ūkius ir telkiami darbininkai šalies įmonėms ir statyboms". Ta sovietinio stiliaus emigracijos įstaiga vadina "Vyriausioji gyventojų perkeldinimo ir darbininkų organizuoto telkimo valdyba prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos".

Emigruoti per šią įstaigą galima ir savanoriškai — kai vietoje negaunama darbo ar dėl kurių priežasčių tampa "perkaršta". Bet atitinkamais protarpiais "partija pašaukia", o komсомо- lo komitetai paskirsto šaukimus, kam tenka ta "laimė ir garbė" kreiptis į šias įstaigas.

Vytautas Sirijos-Gira yra parašęs romaną ("Buenos Aires"), kuriame vaizduoja emigracijos įstaigos veikimą nepriklausomoje Lietuvoje. Kada kas parašys romaną apie dabartines emigracijos įstaigas?

KAUNO "ŽALGIRIS" RUNGSIS SU AMERIKOS RINKTINE?

Balandžio mėnesį Amerikos reprezentacinė krepšinio komanda vyks Sovietijon, kur turės rungtynes su sovietų reprezentacine komanda. Jau tose rungtynėse amerikiečiams teks rungtis su lietuviais ir latviais, nes jie paprastai sudaro aktyviai žaidančiosios komandos daugumą. Italijon rungtynių metu keliolikai minučių buvo įvesta daugiau rusų, bet rezultatas tuojau pasikeitė italų naudai, ir tik sugrąžinus pagrindinius žaidėjus, į žaidimo pabaigą italai buvo nugalėti. Po rungtynių su sovietine rinktine, amerikiečiams dar teks rungtis ir su kitomis stipresnėmis komandomis. Jų tarpe gali būti Kauno "Žalgirio" komanda, iš kurios imamos stipriausios jėgos į sovietinę rinktinę. Ar "Žalgiriui" teks susitikti su amerikiečiais, galutinai paaiškės Leningrado rungtynėse tarp vietinių komandų. Jei čia ištiktų

"Žalgirį" nesėkmė, tai tada jų neleistų stoti prieš amerikiečius.

NEI RIEŠUTŲ, NEI TARBOS...

Prieš kiek laiko spaudoje cirkuliuojo prasitarimai, esą vienas ar pora mūsų laikraštinių, neapsikęsdami "veiksnių" ir "profesionalių politikų" neveikumu bei neišradingu, emėsi naujų ir originalių priemonių užmegsti ryšius su dabartiniais Lietuvos kultūriniais sluoksniais, įskaitant gal net lietuvių sportininkų bei menininkų atkvietimą į... Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kongresą!

Kai kitų buvo pasisakyta, kad toki originalūs žygiai, jeigu nukreipti per asmeninius ryšius, gal ir nebogi, tik gal nėra prasmes jais iš anksto garsintis ir naudoti juos pasiprieikštaviams, o jeigu jie nukreipti į oficialias okupacines įstaigas, tai jie ir ne vietoj — tokios nuomonės irgi buvo pavadintos nieko nepasimokiusių politikierių užkietėjimo apsiirėškimu.

Dabar paaiškėjo tų nepaprastų žygių pobūdis ir rezultatai. Būtent, "Tiesos" šių metų 50-me numeryje yra parašyta:

"Prieš kurį laiką, kaip mums pranešama, kažkoks Šalčius kreipėsi į atitinkamas Tarybų Lietuvos įstaigas su tam tikrais "pasiūlymais". Kreipimasis buvo svarstomas. Šis asmuo neiškętes išplepėjo spaudoje, jog jis kreipėsi provokaciniais sumetimais. Kas gi su tokiu kalbės?"

PAGERBĖ DAUNORĄ IR "EUROPOS LIETUVIŲ"

Pagal dėsni "pasakyk man, kas tavo priešai, ir matysiu, kas esi", puikios atestacijos iš Lietuvos kvilinginių propagandistų susilaukė Br. Daunoras, buvęs "Europos Lietuvių" redaktorius, ir pats "Europos Lietuvis". Apie juos "Tiesa" štai kaip rašo: "Neseniai iš vieno laikraščio

redaktoriaus vietos buvo išvartas žinomasis Bronius Daunoras — kruvinas nuo galvos ligi joų hitlerininkų šuo, kuriam tenka tiesioginė atsakomybė už hitlerininkų Lietuvoje pralietą kraują, kuris turėtų sėdėti kaltinamųjų suole kaip karinis nusikaltėlis. Į laikraštį atėjo kitas redaktorius. O kuo skiriasi dabar tas laikraštis? Jis verda tą patį šmeižtų ir provokacijos jovalą, kurį jis virė ir anksčiau, kada jam vadovavo Daunoras".

Vienas dalykas šioj tiradoj, beje, turbūt arti tiesos, būtent, kad Daunoras yra buvęs maždaug "kruvinas nuo galvos iki kojų" — nuo enkavedistų tardytojų smūgių 1940 metais, dar prieš hitlerininkų buvimą Lietuvoje...

KONGRESO PARUOŠIAMIEJI DARBAI

Tautinių organizacijų kongreso paruošiamieji darbai New Yorke vyksta pilnu tempu.

Kovo 29 d. įvyko kongresui ruošti New Yorko komiteto posėdis. Posėdžiauta pirm. Vytauto Abračio bute, Richmond Hill, N. Y. Pirmininkas supažindino su kongreso rengimo centro komiteto (Čikagoje) atliktais darbais, planais, pageidavimais ir pasiūlymais.

Antanas Senikas aprūpino visus komiteto narius įvyksiančio banketo kvietimais. Juos nariai pradės platinti. Kongreso banketui gauta salė, kurioje telpa 600 žmonių. Čia pat rezervuota dar kelios salės susirinkimams, posėdžiams ir kambariai nakvynei.

Atvykstančių patogumui, kad netektų daug laiko gaišti po didįjį New Yorką kelyje nuo apsigyvenimo vietos į suvažiavimo salę, prie pat Statler Hotel rezervuota kambarių kituose viešbučiuose pigesniais kainomis. Taip pat susitarta ir su ten pat esančia YMCA.

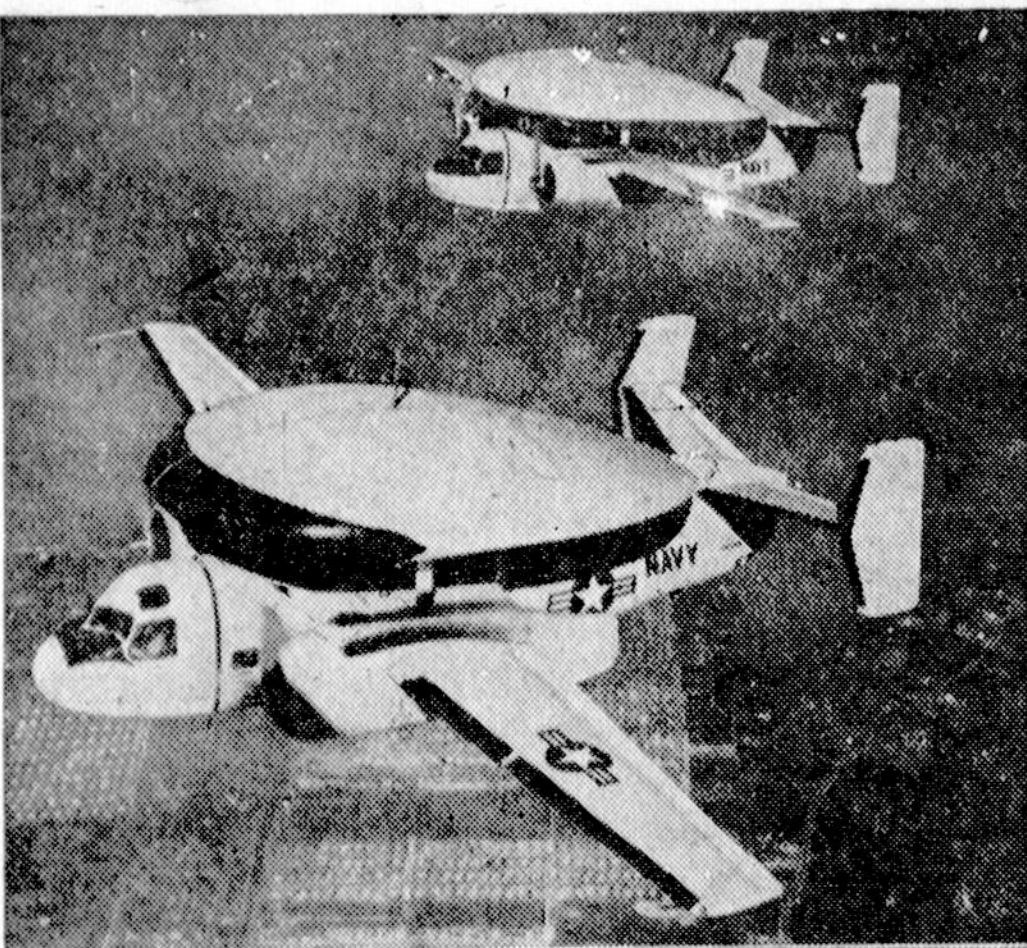
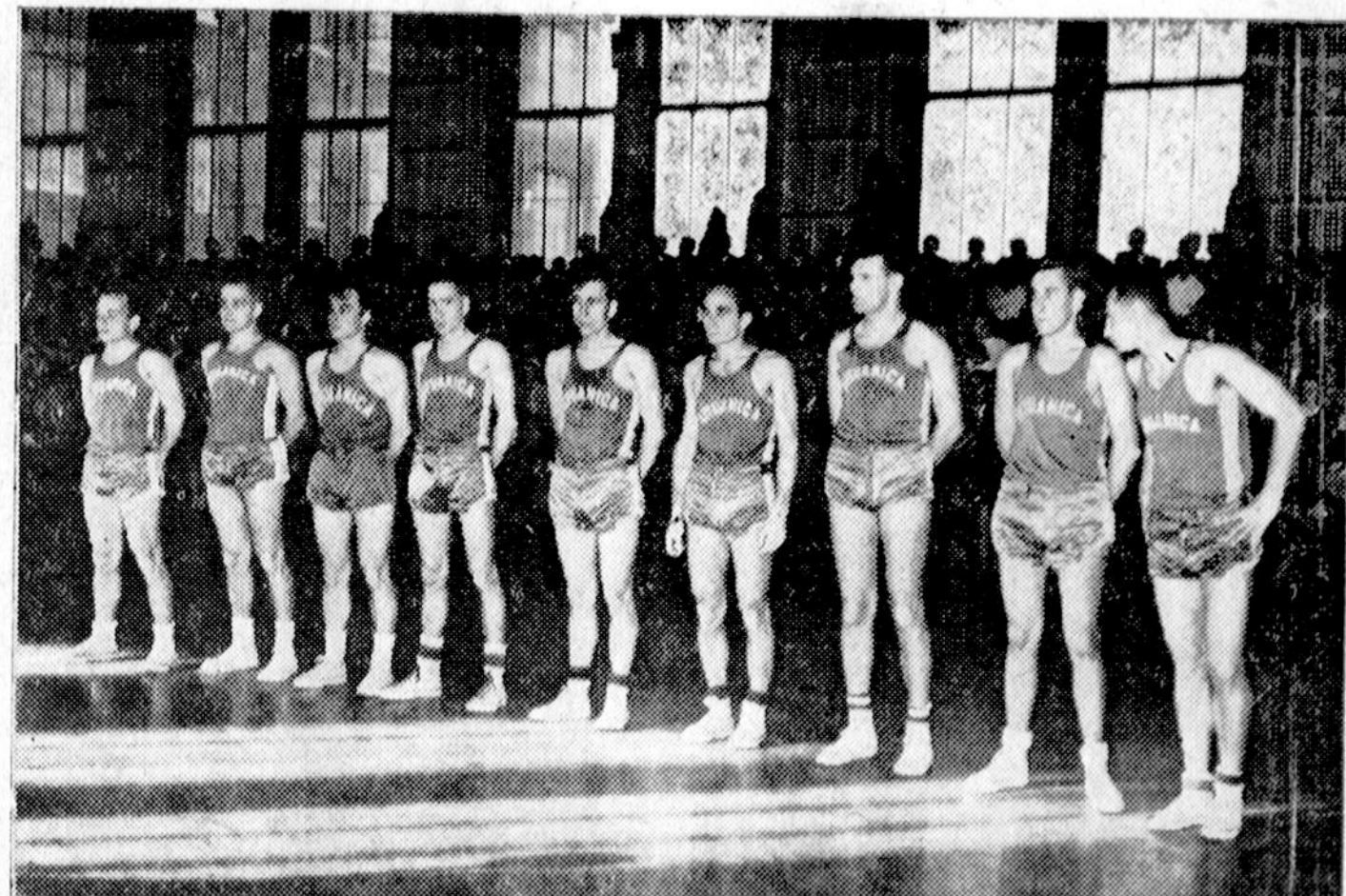
Suvažiavimui jau numatyti pagrindiniai kalbėtojai ir su jais susitarta. Taip pat numatytas darbo prezidiumas ir rezoliucijų komisija.

Tautinės Sąjungos pirm. inž. Eugenijus Bartkus kongreso organizavimo reikalams pašvenčia visą savo poilsio laiką. Jam nuoširdžiai talkina daug tame darbe turį patyrimo vyresnieji veikėjai, kaip dr. S. Biežis, adv. A. Olis ir visos Čikagos organizacinis komitetas. O kai dirbama bendromis jėgomis — darbas vyksta sėkmingai.

Taip pat ir New Yorke dirbama sutartinai. Nors yra sudarytas specialus komitetas, tačiau jo pirm. V. Abraitis visais klausimais nuolat tariai ir su vyresniais, gilia visuomeninio darbo vagą išvairiusiais vietos veikėjais, kaip Juozu Ginkum, Pranu Narvydu ir kitais.

Kaip teko girdėti, į šį kongresą ruošiasi atvykti nemažas skaičius veikėjų iš labai tolimų JAV vietų, o taip pat ir Kanados.

E. Č.

Pirmas modelis JAV laivyno Grumman WF2 radarinio lėktuvo, kuris skrenda virš New Yorko. Didelis radaras viršų sudaro skraidančios lėkštės vaizdą.

Šį savaitgalį Clevelande įvyksta didelė sporto šventė. Nuotraukoj Hamiltono sporto klubo Kovo moterų krepšinio komanda, kuri taip pat dalyvaus varžybose. Stovi iš kairės: R. Petrušaitytė, A. Meskauskaitė, L. Bakaitytė, A. Gurgždytė, N. Stankaitytė. Priklaupusios: V. Miniutaitė, L. Verbickaitė ir D. Pruncytė. Moterų varžybose dar dalyvaus: Toronto Vytis, New Yorko LSK, Toronto Aušra, Montrealio Tauras ir Clevelando Žaibas.

DIRVA
THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D. jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

3. Kada pradėjote \$20,000 pinigų vaju, daugeliui atrodė, kad pradėjote visiškai neįgyvendinamą dalyką. Tada kai kur pasirodė net pasieptieji užsiminimų, bet dabar, jau \$13,000, ir skeptikai pradeda tikėti, kad užsimojote teisingai. Ar turite naujus planus, vaju paspartinti, kad jo užbaigos nereikėtų ilgokai laukti?

— Dar tik popieriuje suplanavus, kad reikia mums pradėti naują ekspansiją tautinės spaudos bare, daug kam tada esu rašęs, kad mes patys esam kalti, jei per tiek metų spaudos darbe nuo kitų srovių buvom net atsilikę. Taip pat savo artimuosius tada tikinau, kad stovėjimas vietoje atneša mirtį. Nors lietuviškos spaudos darbe ekspansinius užsimojimus sunkiausia įgyvendinti, bet šį tą dar galima padaryti, jei daroma sutelktinėmis jėgomis. Ir mūsų užsimojimas buvo rimtas bandymas tai patvirtinti.

Skeptikų buvo nemažai, kaip ir dabar dar jų yra. Jau vieną kartą esu čia minėjęs, kad iš daugelio laisčių, kurie mūsų sumanymą — leisti Dirvą du kartus per savaitę, pilnai užgręžė, vienok atsirado du, kurie ir dabar dar tebėra nuomonės, kad pirma buvo geriau. Ir tai ne kokie priešai, bet mūsų artimesni ar tolimesni bendraminčiai. Keista, bet taip yra.

\$20,000 piniginius vajuš nereta toks didelis dalykas, bet iš kitos pusės, kai žinom, kad lietuviai ne taip jau lengvai atsiskiria su pinigais, kurie pakliuva į jų pinigines, darbas taip pat nėra eilinis, kuris įvykdomas vienu metu. Dar sunkiau, kad mūsų piniginius vajuš sutapo su JAV ūkiniu atoslūgiu (tokiu gražiu vardu dabar vadina esančią depresiją), kada kiekvieno uždabiai šiek tiek sumažėjo. Vienok, visas pastangas panaudojus, mes beveik 65% užsimoto tikslo pasiekėm.

Turim sutelkti ir likusiąją dalį. Kai pavartai vien bendraminčių sąrašus, kai atsimeni, kurie iš jų dar nieko nedavė, tai viltys ir tą likusiąją dalį bendrajai reikalui laimėti, tikrai neišnykusios. Priešingai, jos net aiškesnės. Tik reikia, kad pas tuos visus, nieko nelaukiant, apsilankytų mūsų nuosirdūs talkininkai ir juos į talką įjungtų.

Tokį planą, kad kiekvienas mums artimas asmuo būtų apilankytas, esam sutarę paskutiniam Vilties Draugijos posėdyje. Talką yra pažadėjusi Tautinės Sąjungos centro vadovybė. Ir tik, kad kai tas žygis bus atliktas, vajuš įnašai bus stipriai paauge. Taip pat esam suplanavę Clevelande įvykdyti du didesnio masto vakarus, kurių vienas jau įvyks netolimoj ateity — gegužės mėn. 24 d. Taip pat esam numatę ir eilę kitų žygių, kurie padėtų užbaigti talką ir leistų pradėti vykdyti pačios Dirvos naujus pagerinimo darbus. O jie yra: pakeisti dabartinę Dirvos spausdinimo techniką modernesne, iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo duoti daug daugiau nuotraukų, sutelkti dar daugiau bendradarbių. O tai įvykdžius, Dirvą pradėti leisti tris kartus per savaitę, kad ji jau galėtų atstoti

tautinės minties dienraščio reikalingumą.

Pilnai tikint, kad mūsų užsimojimas vajuš bus įvykdytas, kad bus įvykdyti ir visi suplanuoti darbai, vienok reikia žinoti, kad kiekvienas užstas mūno tuos visus darbus atitolina, kad be \$20,000 sumos jų neįvykdysim, kad nesurinkę tos sumos, negausim ir kitų pažadėtų pinigų, ir mes niekad tvirtai su savo spauda neatsistosis ant kojų. Todėl reikia kiekvienam tvirtai žinoti: dabar, arba niekad!

Visi turim atsakyti: dabar! O jei dabar, tai nedelsdami ir atlikim savo pareigą! Ji nesunkiai, ji būtina reikalinga, be jos negalima nieko didesnio padaryti.

4. Skelbdami \$20,000 vaju esate vieną kartą užsiminę, kad tie pinigai bus užskaityti, kaip įnašai į Vilties Draugiją, kurios nariai ir kontroliuoja visus tos Draugijos reikalus, taip pat ir Dirvos leidimą. Ar tas užsiminimas galioja ir vykdomas?

— Taip, kas buvo tada užsiminta, tas ir galioja. Visi šio vaju įnašai registruojami ir Vilties Draugijos narių knygas. Visi, kurie įsijungė į šį vaju, tuo pačiu jie įsijungė ir į Vilties Draugijos narius. Kadangi Vilties Dr. ja yra ne pelno organizacija, tai jos nariai neneša jokios atsakomybės, o gauna tik privilegiją tos organizacijos reikalus tvarkyti dalyvaujant jos susirinkimuose ir renkant jos vadovybę.

Mano supratimu, Vilties Draugijai privalo priklausyti visi Tautinės Sąjungos nariai, visi Tautinio Akademinio Sambūrio nariai, visi Neo Lithuania korporantai, na, ir visi kiti mūsų bendraminčiai, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių yra už tų organizacijų ribų. Jau vien tuos narius sutelkus, mes vaju ne tik įvykdytume, bet ir jį pervirsytume.

Todėl atsakydamas į šį klausimą,

Kas ir kur?

• A. A. Dr. M. J. Colney paminklas jau statomas, pagal inž. Prano Gaizūčio projektą. Komisija paminklą užsakė ir numato, kad jis bus pastatytas šių metų gegužės mėn. pradžioje, pašventintas gegužės pabaigoje.

Komisija yra numaciusi pasiųsti paminklo fotografiją visiems aukojusiems.

Ta proga komisija nori padėkoti daugeliui asmenų, aukojusių paminklo statybai, ypač Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdybai, ir Sąjungos skyriams: Chicago, Ill., Elizabeth, N. J., Baltimore, Md., New York, N. Y. ir Waterbury, Conn. taip gausiai mus parėmusiems savo ir narių aukomis.

Pinigų dar trūksta. Būtime labai dėkingi, jei ir kiti skyrė prisidėti bent kukliomis aukomis paminklo statybai paremti.

Aukais ir dar negražintus aukų lapus prašome siųsti prieš gegužės 15 dieną: C. Bogushas, 25 Deepwood Dr., Waterbury, Conn.

• Tautinės Sąjungos pirmininkas inž. E. Bartkus šiam savaitgaliui lankysis Baltimorėje ir Philadelphiaje. Ten su skyrių veikėjais aptars aktualiuosius reikalus.

• J. J. Bačiūnas keletai dienų buvo nuvykęs į Floridą ir dabar vėl grįžęs į Tabor Farmą.

• Dirva jau gavo didesnį kiekį naujai išleistos knygos Raudonieji Viduramžiai. Knyga taip įdomiai parašyta, kad ją būtina turėti perskaityti visi lietuviai. Knygos platiniu JAV rūpinasi Dirva. Prašom visų spaudos platintojų pranešti, kiek jiems tos knygos pasiūsti.

• Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catharines skyrius birželio mėn. 21 d., Wellando priemiestyje, Kanadoje, rengia Jonines, į kurias iš anksto kviečia dalyvauti visus lietuvius.

• A.S.S. visuotinis suvažiavimas šaukiamas Urbanoje gegužės mėn. 10-11 dienomis. Rengimo komisija dirba visu rūpestingumu, kad šiemetinis suvažiavimas būtų nemažesnis įvykis A.S.S. gyvenime, negu panašūs anksty-

ma, randu malonią progą kreiptis į čia paminėtų organizacijų centrinės ir skyrių vadovybes, kad paieškotų priemonių visus savo narius į Vilties Draugiją įjungti. O įjungti reikia. Jei Vilties Draugija, į ją kiekvienam ar kiekvienu priežastį yra už tų organizacijų ribų. Jau vien tuos narius sutelkus, mes vaju ne tik įvykdytume, bet ir jį pervirsytume.

vesnieji. Kiek tenka patirti, iš Clevelando suvažiavimui ruošiasi vykti gausus būrys skautų akademikų.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija nutarė būti macenatu JAV LB Kultūros Fondo pirmosios kultūros premijos, kuri turės būti įteikta 1958 suaktyviniais metais per PLB Seimą už reikšmingiausią kultūrinį lietuvių pasiekimą ar įvykį. Šiam tikslui draugija vėl organizuoja tūkstantį dolerių.

• Aušros leidykla, norėdama pagerbti rašytoją Stasių Būdą, jo 50 m. amžiaus proga, pakeitė planą ir antruoju leidiniu išleis šio rašytojo įdomią apysaką iš mūsų kovų dėl gimtosios žemės ir kultūros.

• Bostono A.S.S. skyrius, balandžio mėn. 19 d., šeštadienį, Tautinės Sąjungos namuose rengia pavasario šokių.

• Lietuvių Studentų Sąjungos užsienio skyrius atsiuntė paminėti savo biuletenį "Už tėvynę". Jame kiekvienam studentui, susitinkančiam su užsieniečiais ir diskutuojantiems vieną ar kitą klausimą, nemaža informacinė medžiaga.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

• Santaros studijų dienos ruošiamos balandžio mėn. 26-27 d.d. Detroito. Studijų dienoms duota tema "Tautinis samoningumas ir jo kovos dvasia", kuri yra paimta iš Lietuvių Studentų Santaros įstatų antrojo punkto. Pagrindinėms paskaitoms skaityti yra pakviesti Vytautas Kavolis ir dr. Julius Kaupas. Valdas Akamkavičius, Gabrielius Gedvila ir Eglė Zabarauskaitė, moderuojant Zenonui Rekašui, praves pranešimų ciklą visuomeninės veiklos klausimais. Šeštadienio vakare numatomas jaunimui pasilinksminimas. Programos bus prarastos Western YMCA patalpose, 1601 Clark St. Laukiama dalyvaujant santariečių ir kitų vietovių.

• Kovo 29-30 d.d. Bostono santariečiai buvo surengę dail. Kazimiero Žoromskio darbų parodą. Atidarant prarastas pašnekėsęs su dail. Žoromskiu, greit nukrypes į lietuvių dailės nagrinėjimą. Lietuviškoji tradicija dailėje, pakeičė jį, dar nebus spėjusi per trumpą laiką išryškėti, bet ją formavo gamtinės aplinkos, folkloro, socialinių santykių ir ankstyvesniųjų lietuvių dailininkų darbų poveikis. Nenuostabu,

METROPOLITAN OPERA

PUBLIC HALL • APRIL 21 to 27

Apr. 21—Eugene Onegin Apr. 25—Barber of Seville
Apr. 22—Madama Butterfly Apr. 26—Don Giovanni
Apr. 23—Samson et Dalila Eve. 26—Otello
Apr. 24—Aida Mat. 27—Faust

TICKETS \$1, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8 — NO TAX

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE

UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9TH

kad užsieniečiai suranda kiek lietuviškumo ir iš Lietuvos kilusių lietuvių kultūros darbuose.

Lietuviškosios dailės pobūdis būvęs daugiau sintetizuojas Vakarų ir Rytų įtakas, ne tiek (išskyrus Čiurlionį) naujus kelius lauzė. — Parodoje buvo išstatyti trisdešimt aštuoni darbai. Žiūrovų atsilankė arti trijų šimtų. Rengiant darbuotasi Vytauto Bruzgelevičiaus, Vlado Eikino, Birutės Danerytės, Alfredo Jakniūno ir Reginos Leveckytės.

• Romas Viesulas, išrinktas pirmuoju Santaros Garbės Filistėriu iš mūsų gausaus dailininkų būrio. Dail. Romas Viesulas yra vienas kūrbingiausiųjų ir plačiausiai amerikiečių visuomenėje dalyvaujančiųjų lietuvių dailininkų. Už savo grafikos darbus yra laimėjęs visą eilę premijų. Vien tik sausio-vasario mėnesį jo kūryba buvo išstatyta net šešiose parodose, nusitęsiosiose nuo Washingtono iki Massachusetts ir nuo Kansas iki New Yorko. Lietuvių visuomenei Romo Viesulo paroda buvo suruošę Bostono santariečiai.

• Garsiojo Chicago Universiteto Lietuvių Klubas ir Studentų Santara ruošia festivalį universitete, pavadintą "Kultūra egzilyje", kurio metu bus suruošta lietuvių dailės paroda ir koncertas. Programa bus skirta išimtinai amerikiečių visuomenei. Festivalio tikslas yra parodyti, jog kūrybinis progresas gali vykti ir vyksta egzilyje. Platesnės informacijos bus duotos vėliau.

• A. Iljasevičius, neseniai grįžęs iš Dėdės Samo tarnybos, aktyviai įsijungė į akademinį gyvenimą Detroito. Įvykusiame studentų susirinkime, kurio metu buvo pristatytos trys akademinių organizacijų, jis kalbėjo apie Santarą.

• Ramojus Vaitys, Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos paskirtas studentų atstovu Lietuvių Studentų Šalpos Fonde.

• Bostono Santaros skyriaus naująją valdybą sudaro Regina Leveckytė, pirmininkė, ir Vida Mališauskaitė, sekretorė.

• Studentų Sąjungos organo "Studentų Gairės" 31 numeris išėjo iš spaudos. Biuletenį reda-

guoja Raimundas Mišauskas. Administruoja Kęstutis Dirksis ir J. Kregždys.

• Santaros Garbės Filistėri dr. Antanina Mačiukienė paaugojo Santaros veiklai 25 dol. Duosniajai filisterei nuosirdus ačiū.

• Rinkimuose į Lietuvių Bendruomenės Tarybą kandidatuoja Santaros Garbės Nariai Juozas Bachanas ir Alena Devenienė; Santaros Garbės Filistėriai dr. Marija Gimbutienė, Marius Kriliškis, Antanas Škėma, Vincas Trumpa; Santaros Šviesos Federacijos pirmininkas dr. Jonas Valaitis ir santariečiai Valdas Adamkavičius, Algis Gureckas, Raimundas Mieželis, Julius Smulkštys. Vien Bendruomenės Seimam dar kandidatuoja Vytautas Kavolis. Sekančiame "Santariečių Gyvenimo" numeryje patiekime skaitytojams pilną sąrašą, kuri mes rekomenduojame rinkti į Lietuvių Bendruomenės Tarybą.

WATERBURY

Lietuvių Šalpos klubelis, vadovaujamas p. A. Colney, kaip ir kiekvienais metais, atžymėjo įprastu būdu Nepriklausomybės sukaktį: surinko aukų ir nusiuntė Vokietijoje esantiems ligoniams ir našlaičiams. Šmet išsiųsta 4 siuntiniai po 40 svarų kiekvienas ir 40 dolerių pinigais.

Waterburio skautų vietininkijos labai gražų Vasario 16-sios minėjimą anglų kalba per WWCO radijo stotį aprašant, gaila, buvo praleistas vienas faktas: laikui per radijo stotį sekmdienio rytą gauti teko nugalėti labai daug kliūčių. Tas kliūtis nugalėjo ir laiką apmokėjo ponis A. Colney.

Šv. Juozapo lietuviškoji parapija paskelbė praėjusių metų apyskaitą. Viso turėta per 112,000 dolerių pajamų. Parapija dar tebeturi 118,000 dolerių skolos. Ši skola įsigyta, stant naujosios mokyklos rūmus.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

PHILADELPHIA

Kovo 23 d. "Lietuvių banke" įvyko L. S. S. Philadelphiajos skyriaus susirinkimas. Jo programoje buvo prel. Krupavičiaus paskaita ir pasitarimai apie ateinančias studijų dienas ir balių.

Prelato Krupavičiaus paskaita susidėjo iš pasiūlymų, kaip dabar Amerikoje gyvenę lietuviai studentas gali pasidaryti Lietuvos naudai.

Kadangi vakare prieš susirinkimą buvo įvykęs abiejų, t. y. studijų dienų ir balius komitetų posėdis, abiejų komitetų pirmininkai pranešė apie komitetų veiklą.

Kol. Algis Gečas, kuris rūpinasi studijų dienų programa, pranešė, jog bus bandoma viena programos dalį pravesti anglų kalba, dalyvaujant dviem Amerikos studentų organizacijų valdybos nariams ir Baltų Federacijos pirmininkui.

A p d rauskime lietuvių. Per savaitę paskirkime 192 centus ir pasiūskime Dirvai. Tada ji pradės eiti tris kartus per savaitę.

Mes daug pinigų išleidžiame sveikatos ir gyvybės apdraudai. Kodėl neapdrausti lietuvių ir tam reikalui paskirti per savaitę 192 centus. Ir tau tereikės mokėti tik vienus metus, o apdraudą galios visam amžiui.

Juozas Butvila

Ar įstoja į
VILTIES
draugiją?

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9263

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Eagle Stamps padeda taupyti su kiekvienu pirkiniu

the **MAY** Co's **2 BASEMENT** stores
DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Pakartojamas išpardavimas

Pusė kainos ir mažiau

Užuolaidos ir apvilimo medžiagos

Garsaus gamintojo perteklius — Pirktas dideliu sutaupymui

1.98 iki 2.98 vertės

Vienas iš mūsų garsiausių gamintojų turėjo didelę gerų medžiagų atsargą. Tai yra vienas iš geriausių 8 krašto fabriku. Išleisti šias atsargas jis susirio su May Co. Basement ir jam pasiūlė labai žemą kainą. Ir dabar mes skelbiame jums įdomiausią metų išpardavimą. Jums patiks šis pasirinkimas, nes tame pasirinkime yra ir jums reikalingų prekių. Jūsų biudžetui ši kaina bus prieinama. Mažos klaidos beveik nematomos. Ateikite anksti, kad geriau pasirinktumėt.

YARD

Paštu ir telefonu užsakydami prisiimate mokant karnizams. Šaukit CH 1-3000
The May Co.'s Basement Drapery Department, Downtown and On the Heights

VAT-DYED and
PRE-SHRUNK

45" or 48" Drapery or
Slipcover Fabrics...

• Metallic Fabrics
• New Weaves
• Woven Fabrics
• Solid Colors

• Barkcloths
• Gold Overlays
• Heavy Antique Satins
• Traditionals
• Moderns
• Provincials

Kelionė į Pacifiko kraštus (21)

Naujieji metai Adelaidėje

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Turiu atspirašyti skaitytojus, kad man atleistų, jeigu mano dienynas bus kiek susimaišęs. Ieškodama savų dalykų, žmona kiek pakeitė tvarką, ir mano užrašų lapeliai išsimetė. Tad gal nebe visai ta eile atpasakosiu nuotykius, kaip jie iš tikrųjų vyko...

Iš J. Gučiaus apsilankėme pas pp. Rudaičius. Jie turį naują puikų namą su labai gražia aplinka, o ponis mus skaniai pavaišino. Ji labai norėtų išvažiuoti Amerikon, bet vyras — ne, tad nežinia, kaip visai sumanymai pasibaigs. Rudaičiai turi giminį Rochesteriye, N. Y. — Rudaitienės brolį K. Račkaitį, kuriam siunčia linkėjimų... Ponas J. Rudaitis prašė mane surasti jam Washington, D. C., kadaise gyvenusį Peter Kusin, 1213 F. St., N. Gal p. 4. Kajeckas arba kas iš Washingtone gyvenančių žino, kur dabar randasi p. Kusin, prašau pranešti: J. Rudaitis, 73 Duly St., Kurrowta Road, Adelaidė, Australija.

Rudaičio nauju raudonu Fordu greit nuriedėjome pas Joną Kalvaitį, kurio trys broliai gyvena Amerikoje: Antanas Chicagoje, Brunonas Bostone ir Stasys Long Beach, Calif., Jonas Kalvaitis jau seniai rengiasi išvažiuoti Amerikon, į Bostoną pas brolį Brunoną, ir dirbti drauge real estate biznyje, bet... kiek abejoju, ar kada išvažiuos, nes jų dailiai nuaugęs sūnus čia turi sužadėtinę ir visai nemano kitur keltis. Kalvaitis gerai įsikūręs ir labai veikliai dalyvauja visuose lietuviškuose darbuose, kaip ir jo šaunūs broliai Amerikoje. Visuose didesniuose susitikimuose čia visur suėjų Joną Kalvaitį. Na ir čia vaišino.

Po to užsukome pas Vacj Raginį ir kiek vėliau pas statybinką Česlovą Zamoiskį, kuris puikiai persiremontavęs modernų namą (vėliau tikisi pelningai parduoti...), kieme įsirengęs krosnį, (kaip dr. Biežis Chicagoj), kur vaišinomės čia pat paruoštais avienos kepsniais. Derlingas jo sodas su vaisiais ir daržovėmis, kaip ir daugumo lietuvių.

Buvojome ir pas Vyt. Petruškevičių, kuris su savo šeima įsiruošęs modernų namą. Čia buvo ir jų šeimos draugas studentas Žurauskas. Kai mane paklausė, kaip reikalai Amerikoje, tai žurauskas pirmas pareiškė: Amerikoje geriau nebegali būti, tik blogiau... Jis man pagelbėjo duoti atsakymą, nes iš tikrųjų Amerikos gamyba greit gali priplipti liepto galą, jeigu būtų sustota ruošti karui, ir pramonė nebegautų tų didžiulių užsakyimų. Ponia Petruškevičienė parengė pietus kartu su dukra Vilija, kuri netrukus važiuos pas

vyrą į Flint, Michigan. Buvo ten ir jauna našlė, kurios vyras neseniai žuvo auto nelaimėje, o ji pati sunkiai sužeista ir vos su ramentais paeina. Linkėjau jai greičiau pasveikti.

Vieną gražią dieną Lapšiai mus nugabeno pas žinomą Lietuvos lakūną ir sklandytoją mjr. Joną Pyragių. Jo duklė čia buvo labai pasižymėjusi sportininkė, dabar išteklėjusi — ponis Čibiras. Radome jo bičiulius Taunį, Radzevičių ir dar kelius, kurių nebeįsidedėjau. Čia užtikau labai įdomų turta.

J. Pyragiaus gražiai įrengtame name, salone ant sienų, po stiklu sukabinta daug visokių medalių. Pyragius mums papasakojo jų istoriją, kada ir už kokius sportinius ar kitokius pasiekimus jie gauti. "Čia ant sienos sukabinta tik maža dalelė, parodysiu daugiau", sakė Pyragius, ir šalia bufeto jų buvo prikrauta daugybė. Negalėčiau jų nei išvardinti, nei jų istorijų atsiminti, bet buvau sužavėtas ir paklausiau, ką jis mano su jais toliau daryti. "Kai paaugs anūikai, tai atiduosiu pažaisti, bet būtų gaila, kad jie tuoj viską išmėtytų", atsakė juokaudamas. Pasiūliau, kad jis juos sukataloguotų ir gal galėtų persiųsti Amerikon, kur jie būtų saugomi ir kada vėliau, kaip kultūrinis turtas, parvežti nepriklausomai Lietuvon. Mėginčiau rasti kokią organizaciją, kuri tam padėtų. Draugai Taunys, Radzevičius ir Lapšys žadėjo irgi pagelbėti.

Nors Pyragius tiesiog nepasakė, ką ir kaip jis manas su medaliais daryti, bet jutau, kad jis panašiai gal ir padarys. Moterys mus ėmė barti, kad baisiai ilgai įsiknisome į medalių istorijas, tad turėjome nutraukti tą temą. Pyragius prašė mane paklausti p. A. Skirių, Los Angeles, ar šis esąs gavęs jam siųstus Vilniaus medalius, nes siuntėjas ligšiol

negavęs jokio atsakymo.

Dar keli mano pasižymėti kultūriniai faktai iš Adelaidės:

Lietuvis dainininkas baritonas Paulius Rūtenis sėkmingai kyla į dainos viršūnes. Nuoširdžiai sveikinu... Lietuvį skautų vadovybę susitarę su Bendruomenės valdyba suruošti vasaros stovyklą lietuviukams. Ji prasidėjo tuoj po mano išvykimo iš Adelaidės, tad negalėjau aplankyti... Kun. J. Kungys, Pusdešrio talkinamas, leidžia savaitinį 4 pusl. laikraštį, vardu "Šventadienio Balsas". Papuoštas Pusdešrio piešiniais, jame talpinamos visokios vietos žinios ir gražūs žanjiniai, daugiausia religinėmis temomis. Visas spaudos darbas atliekamas Dičūnų namuose, kurie daug talkininkauja... Adelaidės kolonijai susiformavus, čia ilgą laiką buvo leidžiamas p. J. Glušausko redaguojamas stambesnis laikraštis "Australijos Lietuvis", bet, gaila, dabar jis yra sustojęs...

Ir gruodžio 31 visą dieną lankėme lietuvių namus, kaip kokie kalėdininkai, tad gerokai nuvargome ir anksčiau grįžome į viešbutį pailsėti, kad galėtume vėl būti smarkesni Naujųjų Metų sutikime. Iš viešbučio mus vėl pažadėjo paimti p. Lapšys, kuriam aš už visas paslaugas esu daug skolingas ir dėkingas, ir gal permažai apie jį kalbėjau. Jis Lietuvoje yra baigęs ekonomijos mokslus, mokėsis kartu su p. Petroškie, kurią susitikau Aucklande, N. Zelandijoje. Jis čia dirba atsakingą darbą valdinėje įstaigoje, yra suėjęs į plačias pažintis su australų visuomene ir turi gerų ryšių su australų laikraštininkais, per kuriuos daug gero padaro Lietuvos vado garšinimui ir sukelia simpatijų lietuviams. Visi jam už tai dėkingi.

Vakare su Lapšiais išvykome į vieną iš didžiausių Adelaidės auditorijų, kur lietuviai ruošė Naujų Metų sutikimą. Jau daug svečių prie gražiai parengtų stalų, nukrautų savo rankomis gamintais valgiais (žinoma, visa tai atliko mūsų jau pažįstama darbščioji Moterų Sekcija...). Susirinko gausiai svečių, gal arti kokių 500, tik neatrodė tiršta,

nes toje salėje galėjo sutilpti ir pora tūkstančių.

Buvo geras orkestras, jaunimas smarkiai šoko, mes vyresnieji juokavome, o kai kurie rimtai kalbėjomės apie lietuviškus reikalus ir to gražaus jaunimo išsaugojimą lietuvių bei. Būvome puikiai privaišinti, bet kai paprašiau sąskaitos apsimokėti už mudviem padarytas išlaidas, gavau atsakymą, kad jau viskas sutvarkyta. Dėkui tiems, kurie tai padarė, atsilyginsiu, kai kada būsite pas mane svečiais Tabor Farmoje...

Prieš pat vidurnaktį į sceną išėjo Adelaidės Bendruomenės pirmininkas p. Čibiras ir, pasveikinęs tautiečius bei visiems palinkėjęs laimingų Naujų Metų, pakvietė mane, kaip vienintelį svečią iš tolimos Amerikos, tarti žodį. Pirmiausia, pagal įgaliojimus, pasveikinau Lietuvos ministerio Londone B. K. Balučio vardu, paskui Amerikos Bendruomenės pirm. S. Barzduko vardu, taipgi Australijos Bendruomenės pirm. Kovalskio vardu.

Nuo savęs linkėjau Australijos lietuviams burtis ir išsilaikyti geros Bendruomenės rėmuose ir visada išlikti tokiais gerais lietuviams, kokiais jie tebėra. Kviesčiau šventai tikėti, kuo ir pats be paliovos tikiu: — kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma, ir kad mes iš užsienio savo nuolatiniu darbu, pasišventimu ir aukomis galime daug prisidėti tai visos tautos Tėvynėje laisvės vilčiai palengvinti ir paspartinti. Žmonos ir savo vardu dėkojau visiems, kurie mūsų viešnagę Adelaidėje padarė tokią jauką, širdingą, įdomią ir naudingą.

Mudu nebegalėjome ilgai triukšmauti, pasitike Naujuosius Metus, nes reikėjo grįžti viešbutin kiek pailsėti, kadangi rytą turėjome išskristi atgal į Sidnėj. Bet kaip niekad gyvenime jutome, koks pasaulis mažas ir kokia didelė yra Lietuva, kurios sūnūs ir dukterys visur gyvena, ir štai Naujieji metai sutinkami tarp lietuvių Adelaidėje — taip toli, taip toli nuo gimtinės...

Rytą kėlėmės anksti, prieš 6 val., ir jau mūsų laukė p. Rudai-

AR ŽINAI?

Mažiausiais pasaulio paukštis — kolibri — gali skristi pirmyn ir atgal.

2500 metų atgal graikų poetė Sapho rožę pavadino gėlių karaliene. Taip rožė ir tebevadinama.

1957 m. JAV pagaminta 39 milijonai svarų margarino. Kiek-

čio raudonas Forlas nugabenti į aerodromą. Ir čia... didelis lietuvių būrys jau laukė mūsų palaidėti. Kai kurie prisipažino, kad atvyko visai nemigę, iš naujmetinio sutikimo ar kitaip. Spaudėme rankas ponams Rudaičiams, Lapšiams, Remeikiui, kurie buvo naktį nemiegoję, bet žvaliai atrodė, taipgi Linkams, Tauniui (atrodo, irgi nemiegoję...), Zamoiskui ir kitiems.

Dėkui jums visiems, brangūs Adelaidės lietuviai, ir sudiev. O gal ir iki kokių vėlesnio pasimatymo, kas žino...

(Bus daugiau)

vienam krašto gyventojui jo teko po 8.6 svaro.

Žemės ūkio gaminiams JAV ne tik pačios išsimaitina, bet dar padengia 22% pasaulio paklausos. Vaizdžiau kalbant, 1957 m. eksportuota 36 mil. tonų. Šis kiekis pripildė 800,000 prekių vagonų ir 3,600 prekių laivų.

Hutchinson (Kansas) apylinkėse kasmet prikasama druskos už 4 mil. dolerių. Druskos sluoksnis tose apylinkėse yra 400 pėdų storio.

Vakarų Vokietija praėjusiais metais pagamino 323 laivus per milijoną tonų talpos.

Austrė vieno sezono metu padeda iki 100 mil. kiaušinėlių.

San Francisco uostas turi didžiausią pasaulyje keltuvą. Mašina pakelia 450 tonų sulig 18-os aukštų namu.

Trečdalis Amerikos automobilių yra virš 10 metų amžiaus.

Irano valstybės naftos šaltiniai yra labai turtingi. Manoma, kad jų pajėgumas sudaro trečdalį viso pasaulio naftos šaltinių.

Granito ir marmuro krašto statybai daugiausia patiekia Vermonto valstybė.

Texas ir Florida yra pagrindiniai JAV aprūpintojai šviežiais kopūstais.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidaro nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami amžini aku-muliatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

Jums patiks gaivinantis skirtumas ugnim verdamo Stroh's alaus

Joks kitas Amerikos alus neturi tokio skonio kaip Stroh's todėl, kad nė vienas kitas alus neverdamas kaip Stroh's. Stroh's yra vienintelis Amerikos alus, kuris sujungia ugnim virimą su geriausiais skysčiais. Išdavo yra skonis, kuris šviesesnis, tirštesnis, daugiau gaivinantis... Nusipirkit dėžę šiandien... ir išbandykit Stroh's gerą skonį.

TIK AMERIKOJ TOKS ALUS

(Verdamas prie 2000°)

Jums patiks

Stroh's
šviesesnis!

Dabar už vietines kainas!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Joks kitas Amerikos alus neprilygs Stroh's nes joks alus neverdamas kaip Stroh's

ISTRAUKA IS ROMANO

VALDEMARS KARKLINŠ

Pasakojimas apie septynius laivus

Ir kai tyliame, tuščiam kambaryje Davis pradėjo kalbėti, persisvėręs per stalo kampą, atrodė, kad jo balsas skamba iš tolimos praeities, ir kad žodžiai, kuriuos jis sakė, greičiau taikomi senų laikų šešėliams, nei apsimiegojusiam, mirksinčiam senukui, kuris klausėsi jo.

— Vienąkart, seniai, ėjau pas tavo prašyti dukters, atsimeni, šeimininke? Tąkart tu man jos nedavė, nes tavo akyse tebuvo klajūnas bernas, tuščiomis rankomis ir pasiūlęs minčių pilną galvą. Tokiam negalėjai duoti savo lepūnėlės. Tu išjuokė mane ir išvarei pro kiemo vartus. Daug metų praėjo, ir kartais atrodė, jog visa tai įvyko kitame gyvenime. Bet tu juk dar prisimeni, šeimininke, ar ne? Štai, ir vėl prašau tavęs to paties, girdi? Ar duosi man dabar savo dukterį? Taip, taip, tai tiesa, ko tu stebiesi ir mirkčioji, argi aš nekalbu latviškai? Atsakyk trumpai ir aiškiai: taip ar ne?

Davis aštriai nusijuokė, žiūrėdamas į sumišusį Pastaro veidą, paskui išsitraukęs iš švarko kišenės popierį pundelį, numetė jį priešais senuką ant stalo.

— Šį kartą gal nesuniekinsi mane, ką? Nes matai, dabar aš nebe skurdžius bernas, bet turtingas ir visų gerbiamas žmogus. Jeigu tu to dar nežinai, pasisklaidyk po šituos popierius.

Jų juokas garsėjo ir kambario tyloje skambėjo beveik vaiduokliška. Pastaras stengėsi jį suprasti, tampydamas kaklą ir čiapsėdamas išdžiūvusiomis lūpomis. O Davis Taunas kalbėjo ir kalbėjo, žiūrėdamas virš senio galvos. Gal jam buvo visai vistic, ar Pastaras jį suprato ar ne.

— Čia dokumentai, kurie patvirtina, kad mano žemė išpirkta, sumokėta. Ji mano, o tu juk žinai, kokie dideli mano namai, ir žemės daugiau, negu pačiam dvaro centre. Tai kas, kad ji dirvonuoja, kad apžėlusai viržiais

ir kukaliais. Ją galima vėl išplėsti ir išvalyti. O kur dar mano puikūs miškai! Ar tu žinai, kokie nuostabūs medžiai auga Gyvatšilyje? Menka bėda, kad jie iškirsti, paliekant tik vieną miško kertelę. Po šimto metų miškas bus vėl suaugęs, argi ne taip, šeimininke? Juk laikas greitai prabėga, cha, cha, cha... O laivai — ar tu niekad nesistebėjai mano septyniais laivais. Sakyk, kas turi šaunesnius? Bet neklauk, kur jie dabar, nes tikrai negalėčiau atsakyti. Matai, čia jų dokumentai — jie visi priklauso man! Ir tu tikriausiai nežinai, kokį pelną jie man atnešė. Pasižiūrėk į bankų knygutes ir suskaičiuok, kiek turiu pinigų. Matai — pusė milijono rublių! Tai kas, kad tai caro pinigai, juk kadaise jie buvo aukso verti, ir gali būti, kad jų vertė vėl pakils. Na, ar aš ne turtingas vyras? Ką tu į tai? Manau, kiekvienas tėvas didžiutįsiu tokiu žentu, cha, cha, cha... Kalbėk gi, pagaliau, aš laukiu — ar duosi man dabar savo dukterį?

Davis trenkė savo sunkią kumštį į stalą ir juokėsi. Nejaukiai aidėjo šitas juokas nutilusiam name. Jo veidas kaito nuo vidinės

ugnies ir akys blykčiojo lyg žaltvykslės.

Jis girtas, galvojo Pastaras, kapitonas Taunas, šitas protingas, santūrus vyras, šį kartą aiškiai virš saiko prisipylė. Visi žino, kad retai išgeriantieji svaigulyje darosi pavojingi ir kažką gali padaryti. Tokius geriau neužpykinti.

— Imk, imk, — švebeldžiavo jis, linguodamas nuplikusia galva. — Pasiimk, pasiimk, jeigu tik eina. Argi aš draudžiu?

Katrynos liauna ranka lengvai palietė kapitono petį. Ji atrodė tokia pavargusi po ilgų dienos ir nemiegotų naktų, ir švelnūs bruožai jos baltame veide keistai trukčiojo, lyg šešėliams ir šviesai susipinant.

— Tegul, Davi, palik, — šnabždėjo ji, — negąsdink tėvo, jis senas ir pavargęs. Ar tu geriau neitum pailsėt. Visi miega, jau vėlu, — pridūrė ji, — rytoj galėsim pasikalbėti.

Pamažu kapitonas atitoko, atrodė, kad, pajutęs Katrynos lengvą prisilietimą, jis paduro lyg iš klidėjimo. Jo balsas tilo ir juokas nurimo. Žvalgydamasis aplink jis tyrinė delnu kaktą.

— Vėlu, sakai? — pakartojo jis. — Vė-

lu? Bet juk greitai išauš. Mes išplauksime anksti, būk pasiruošusi, Katryna. Aš einu į laivą pasakyti vyrams.

Ir visai užmiršęs Pastarą, kuris tebesėdėjo susitraukęs kėdėje ir bailiai žvilgčiojo, kapitonas išėjo, vienplaukis kaip stovėjo, nors rudens naktis buvo vėjuota ir oras pilnas drėgnos vėsumos, kylančios nuo vandenų.

— Ar... — prašvepleno senukas, — ar tai tiesa, Katryn?

Katrynos atsakymas buvo toks tylus, jog apkurtes tėvas jį vos išgirdo.

— Taip, tai tiesa. Mes rytoj anksti išplauksime.

Pastarui nuėjus atsigulti, Katryna ir vėl pasiliko sutvarkyti indų, valgių ir bonkų, tebestovinių ant vaišių stalo. Tik darbas kažkaip jai nesisekė: pakilojo, padėjo vėl atgal, žengė žingsnį pirmyn — atgal, ir delsė, iki sugavo save bestovinių prie lango ir žiūrindami į naktį. Ji buvo šviesi su greitai pralekiančių debesų šešėliais. Ir įsiklausius girdėjosi, kaip šniokščia medžiai prie namo.

Iš latvių kalbos vertė: Z. K.

Didelio darbštumo keliu

Dr. Anatolis Elsbergas (1898-1958)

DR. V. TERCIJONAS

Anatolis Elsbergas gimė 1898 m. liepos 15 d. Peterburge (dabar Leningrad) tuometinėje Rusijos sostinėje. Jo tėvas Pranas Elsbergas su broliu Juozu buvo iškiliaviečių Lietuvių Rusijoje laimės ieškotoi, kaip daugelis lietuvių anais laikais vykdavo į Ameriką ieškoti geresnio gyvenimo. Daktaro tėvas dirbo apie 40 metų Peterburge ginklavimosi pramonėje, kaip metalo tyrimo ekspertas ir gavo gerą atlyginimą. Vedė Vilniaus krašto lenkę, malonaus ir švelnaus būdo moterį. Jie užaugino 3 dukras ir vieną sūnų. Pasiturį tėvų galėjo išleisti visus keturis vaikus į aukštųjų mokslus.

Anatolis mokėsi Peterburgo Karo Medicinos Akademijoje. Po 1917 m. revoliucijos Elsbergas šeima grįžo į tėvo gimtąjį kraštą ir prisiglaudė savo giminių Elsbergų ūky Vėimziuose, šiaurinėje apskr. Vėliau jie persikėlė į Raseinius. Anatoliaus sesuo Dr. Bronė įsikūrė Ariogaloje, kur iki mirties vertėsi gydytojo praktika. Kita sesuo Ona, grįžusi iš Rusijos, tęsė kalbų studijas Kauno universitete. Zosė — inžinierė ir muzikė, gyveno Kaune ir mokė augančią lietuvių jaunuosmenę muzikos.

Anatoliaus gyvenimo kelias nebuvo labai lengvas. Teko daug dirbti, skubiai išmokti lietuvių kalbą ir baigti Kaune medicinos mokslą, kurs jau buvo įpusėjęs Karo Medicinos Akademijoje. Įgijęs gydytojo diplomą 1926 m., tarnavo Lietuvos kariuomenėje, kaip karo gydytojas pulke, Karo Ligoninėje ir kitur, buvo pasiekęs pulkininko leitenanto laipsnį.

Rusams okupavus Lietuvą 1940 m. ir likvidavus kariuomenę, Dr. Elsbergas vertėsi laisva gydytojo praktika ir dirbo Kaune vienoje iš ambulatorijų. 1944 m., atėjant antrai bolševikų okupacijai, su žmona Eugenija pasitraukė į Vokietiją ir, išgyvenęs ten kelerius metus, atvyko į JAV, kur apsigyveno Brooklyne. Čia pirmieji metai buvo nelengvi, kol pramoko anglų kalbą, pradėjo dirbti kaip šoferis-daržininkas Conn. valstybėje, vėliau kaip "male nurse" vienoje ligoninėje. Po to gavo gydytojo darbą įvairiose Brooklyno ligoninėse, o nuo 1953 ar 54 m. tarnavo Greenpoint ligoninėje Brooklyne, kur dirbo iki mirties. Čia tekdavo nelengvai dirbti naktimis skubios pagalbos ambulatorijoje.

Nors buvo nejauno amžiaus — baigė seštas dešimtį, bet tarnavimas sykiu mokėsi ir kelis kartus laikė valstybinius gydytojų įėjimo egzaminus. Prieš mirtį jis kalbėjo, kad jautėsi paskutinį kartą gerai išlaikęs egzaminus ir laukė iš Albanijos oficialaus atsakymo.

Dr. Elsbergas mirė 1958 m. vasario 22 d. Greenpoint ligoninėje, kaip spėjama, nuo širdies priepuolio, visai prieš tai nesirgęs. Atlikęs darbą naktinėje ambulatorijoje ir besiruošdamas po vidurnakties vykti namo, jis pasiūlyė blogai; iš pradžių grįžo į savo kambarį ligoninėje, o paskui buvo perkeltas į ligoninės palatą, kur po dviejų trijų valandų mirė. Prieš tai kurį laiką nušėdavo, kad jaučiasi pavargęs ir negalys pasisėsti, bet oficialiai nesirgo ir darbo ambulatorijoje nenutraukė.

Dr. Elsbergas buvo linksmo ir draugiško būdo, darbštus ir sąžiningas savo pareigose. Gal tas darbštumas peranksti sudėvėjo jo širdį ir sutrumpino gyvenimą. Anatoliaus motina visus savo vaikus išmokė lenkų kalbos, kuri buvo vartojama namuose. O jo tėvas, kaip tikras lietuvis dar prieš Pirmą Pasaulinį karą vasaromis atveždavo vaikus iš Peterburgo į Lietuvos kaimą, į savo giminių Elsbergų ūkį — architektu B. Elsbergo tėviškę. Čia vaikai turėjo progos moky-

tis lietuvių kalbos. Kai po bolševikų perversmo Elsbergų šeima grįžo į Lietuvą, visi jos nariai gerai išmoko lietuviškai kalbėti ir rašyti. Anatolis, be lietuvių, dar mokėjo lenkų, rusų, vokiečių ir anglų kalbas. Gaila, kad negalėjo būti palaidotas Raseinių kapinėse, kur ilsisi jo tėvas, motina, dvi seserys; ten supilta daugelis Elsbergų kapų nuo švedų karo laikų. Ta pavarde Raseinių metrikų knygoje siekia 1670 m. — švedų karo laikus. Daug Elsbergų kartų gimė ir mirė Alejų dvare prie Raseinių. Ta pavarde yra dažna Švedijoje, iš kur Elsbergai kilę, bet Lietuvos Elsbergų šeimos švedų kalba jau senai nebuvo vartojama.

Dr. Elsbergas buvo vedęs Kuro Ligoninės gail. seserį; ji buvo kilus iš rusų emigrantų po Pirmo Pas. karo. Jo sūnais (žmonos sesers vyrais) buv. Lietuvos karininkas Ružancovas, žinomas bibliografas. Vaikų Dr. Elsbergas nepaliko.

Nėra patikrintų žinių, ar velionis Dr. Elsbergas yra ką rašęs ir spausdinęs gydytojų žurnale "Medicina" ar kur kitur.

Lietuvoje jis dalyvavo Karo Mokslo Draugijos Karo Sanitarijos Sekcijos, buvo Kauno Medicinos Draugijos narys, vienok nepriklausė Fraternitas Lithuania, nors apie 60% visų kariuomenės gydytojų buvo tos korporacijos nariai. Atvykęs į Ameriką, Dr. Elsbergas įsirašė į New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugijos narius, punktualiai mokėdavo nario mokesčių (iki 1957 m. pabaigos) ir lankydavo Draugijos posėdžius. Tik paskutiniu laiku jo netekdavo matyti, ar dėlto, kad mokinosi ar nesijautė gerai.

New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija, netekusi savo uolaus nario, reikiška nuosirdžiai užuojautą jo žmonai ir giminėms.

Biografinės žinios šiam straipsniui suteikė velionio giminaitis architektas Bronys Elsbergas, jo žmona Eugenija ir Dr. Vladas Ingelevičius, kuriu tariau už tai nuosirdžiai ačiū.

Priedas: Į kai kuriuos mano klausimus p. Bronys Elsbergas prisuntė papildomus paaiškinimus, kuriuos pridėu:

"Ar Dr. Elsbergas tėvai buvo bajorai ar valstiečiai, man į tą klausimą sunku tiksliai atsakyti. 1940 m., kuomet repatrijavau vokiečius iš Lietuvos, susidomėjau savo pavardės kilmę ir galvojau, ar nebūtų galima įrodyti metrikais vokišką kilmę ir išvykti į Vokietiją, nes visi man priklausė, kad pavarde Elsbergas nėra lietuviška. Tuomet buvau nuvykęs į Raseinius, ir kunigas leido peržiūrėti visas metrikų knygas; beversdamas alfabetinius lapus, suradau seniausią metriką, kuri siekė 1670 metų, kur buvo aiškiai parašyta loty-

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ZINOMA SIUNTINIŲ FIRMĄ O R B I S

Siunčia įvairaus turinio siuntinius į Lietuvą bei kitus kraštus. Siuntiniai pagal sudėtį gali būti maišyti, o pagal svorį iki 44 sv. (20 kg.). Persiuntimo išlaidos priklauso nuo svorio. Prašome sekti mūsų skelbimus, nes kiekvieną kartą stengsimės paduoti kainas vis naujų dalykų. Šiuos skelbimus laikykite kaip kainaraščius:

Maisto produktų kainos. Kainos su muitu. Kainos už 2½ sv. arba už 1 kg.

cukrus	\$0.72	valg. alyva	\$2.30	apelsinai	\$1.40
ryžiai	0.95	kava	3.60	cinamonas	2.80
miltai	0.70	kakava	3.90	pipirai	2.75
taukai	1.80	arbata	5.50	— — — — —	
kumpis	3.25	žuiv. vaisiai	1.90	Cigaretės amerik.	10
sviestas	2.65	razinkos	1.50	pok. \$4.00. Peiliukai-	
saliniai	2.80	figos	2.15	režtukai stiklui su	
kump. dešra	2.25	datulės	2.25	deimantų (kaina su	
kep. pastetas	2.25	slyvos	2.00	muitu) \$4.90. Reika-	
bekonas	2.60	šokoladas	3.55	laukietis mūsų kaina-	
sūris	2.50	saldainiai	2.40	raščių. Mūsų kaina-	
medus	2.25	sardinkos 1 dėž.	0.25	raščiai ir patarnavi-	
pien. miltel.	2.35	riešutai	2.80	mas — lietuvių kal-	
margarinas	2.00	citrinų šviež.	1.50	ba.	

Surinkę prekes pagal savo nuostatus, pridėkite dar licencijai ir persiuntimui iki 22 sv. (10 kg.) į Lietuvą \$6.50 ir į Sibirą \$7.90. Už siuntinį 44 sv. (20 kg.) į Lietuvą \$9.50 ir į Sibirą \$12.30. Pastaba: Siuntiniai 22 sv. — palikite įpakavimui apie 500-800 gramų; ir siuntiniai 44 sv. — apie 1.200 gr.

O R B I S

578 Wyandotte St., Windsor, Ont.
Tel.: CL 6-3982

3570 W. Vernor (GAIVA) Detroit 16 Mich. TA 5-9783
4414 S. Rockwell St. Chicago 32, Ill. YA 7-2445
4311 Sheridan Rd. Kenosha, Wisc. OL 4-2373

niškai "de nobil", kas atitinka lietuvių bajorą; gimęs Alejų dvare, ta vieta yra visai netoli nuo Raseinių. Metrikai rodo, kad daug Elsbergų yra gimę Alejų dvare. Paskutiniiais laikais Alejų dvaras buvo jau labai sumenkęs ir apkarpytas.

Alejuose buvo sena medinė bažnytelė. Mano senelis pasakodavo, kad jo proseniai gyveno Alejų dvare, ir buvę du broliai gana pasiturį, vienas net yra pastatęs bažnytelę, o kitas savo lėšomis įtaisęs Raseinių bažnyčiai vieną varpą, ant kurio buvusi pažymėta jo pavarde; tačiau gaisro metu varpas nukritęs, sudužęs ir Elsbergų pavarde išnyko. Kokią bažnytelę Elsbergas pastatė ar Alejų ar kuria kitą, neatsimenu iš mano senelio pasakojimų.

Tik viena galiu pasakyti, kad Elsbergai nebuvo lenkai ir niekas nekaltėjo lenkiškai, išskyrus Anatoliaus Elsbergą motiną, kuri inėšė lenkų kalbą į Elsbergų šeimą. Visi Elsbergų giminės neškaitė savęs lenkais arba kokiais

**JUOZO KAMAKIO
IR JONO BALEIKO,
ST. CLAIR SHOE STORE,
12915 St. Clair Ave.**

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus, be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, butas — GA 1-7658.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA
DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDZIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintėlis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

Ateinantį sekmadienį, balandžio mėn. 13 d., Cleveland Music Hall, įvyksta muzikinė popietė "Viena on Parade". Dalyvauja 68 asmenų orkestras ir patys žinomiausieji Austrijos dainininkai, tautinių šokių šokėjai. Biletai Burrows knygyne, Higbes Music Center ir prie įėjimo.

**ISRINKITE A. S. TREČIOKĄ
SLA VICEPREZIDENTU**

Kad būtų sutaupyta daugiau pinigų ir laiko SLA narių naudai, kad SLA reikalai būtų atliekami gerai ir greitai, kad SLA apdrauda ir pašalpa būtų stipriausia, ir kad SLA narių reikalai būtų tinkamai apsaugojami, būtina reikla balsuoti už Albiną S. Trečioką, dabartinį SLA Kontrolės Komisijos narį, į SLA Centro Viceprezidentu vietą.

ALBINAS S. TREČIOKAS dirba SLA naudai daugiau kaip 30 metų. SLA seimuose jis buvo renkams į Finansų, Apšvietos ir Kontrolės komisijas, kur jis pavyzdinčiai ėjo pareigas apie 15 metų. Jis taip pat be pertraukos yra SLA 245 kuopos ir 5-jo apskr. valdybos narys daugiau kaip 30 metų. Be to, jis yra New Jersey ir New Yorko valstybių pripažintas apdraudimo žinovas. Todėl visi Centro Viceprezidentu vietą.

SLA Pažangos Komitetas

Ar jau
įstojai į

V I T I E S

Paryžius — nepaprastai gražus miestas ir vilioja viso pasaulio keliautojus. Bet priemiesčiuose, kada laiku šiukšlės nesuvalomos, vaizdas nekaip atrodo.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Peenemiundės baltieji pirštai

V-1 KRENTA I LONDONĄ

Hitlerio atsilankymas

V-1 technikams tokie "pabėgėliai" yra seni pažįstami. Jų buvo jau Peenemiundėje, jų netrūksta ir Prancūzijoje. Dažnai šoviny pasuka iš savo kelio tuoj po starto. Norima skridimo kryptimi nustatytas vilkiuko principu veikiantis kompasas yra reguliuojamas labai jautrios membranos. Ji reaguoja į kiekvieną nukrypimą, bet pati taip yra jautri, kad ir mažas smėlio grūdelis gali ją "suklaidinti" arba net jos veikimą išjungti.

Vokiečių radijo kontrolinių stočių grandinė, kuri tęsiasi nuo Ispanijos iki Norvegijos, vis dažniau užregistruoja, kad šoviniai krenta toli nuo Anglijos. Mat, kiekvienas V-1 šoviny siunčia nustatytą radiobangos ilgio nuolatinį toną. Žinant siuntimo laiką, V-1 greitį ir geografinį atstumą, apskaičiuojama V-1 pasiektoji (sprogimo) vieta.

"Pabėgėliai" šią kontrolę klaidina. Dar daugiau, jie kartais būna pavojingi patiems siuntėjams.

Birželio 17-tą dieną skamba pulkininko Wachtel telefonas. Kalba korpas. Ten visi susijaudinę. Wachtel turi tuoj atvykti į Scissons. Yra atvykęs Hitleris. Jis nori asmeniškai matyti savo "keršto ginklo" šaudymą.

Wachtel tą dieną (antroji tikrojo šaudymo diena) turi tiek daug neatidėliojamo darbo su V-1 pristatymu baterijoms bei kitų trūkumų pašalinimu ir jis negali to prašymo patenkinti.

Hitleriui apie V-1 veikimą paaiškinimus duoda korpo karininkai. Fiureris sužavėtas. Patenkintas apleidžia korpo vadovietės bunkerį. Bet vos jis spėja pasislinkti iš kovos zonos, kaip uždamas nuo Anglijos pusės atskrenda V-1, leidžiasi ties bunkeriu ir nukritęs sprogsta už poros šimtų metrų. Ir dėl to pas Wachtel vėl prisistato karo teismo valdininkai. Tačiau tai nebuvo joks pasikėsinimas, tik naujo, komplikuo to ginklo išdaiga.

Wernehr von Braun kūriny

Daug sudėtingesnis, bet ir daug pavojingesnis, tylesnis ir greitesnis kaip V-1, yra kitas ginklas. Prieš jį nieko nepadaeda nei priešlėktuvinė artilerija, nei naikintuvai, nei radaras. Ir jis šiomis dienomis bus pradėtas naudoti: V-2. Jo šefas yra Wernher von Braun.

Vakaro tamsa artinasi prie Peenemiundės. Pastate 4, kuriame gyvena visas "protinis elitas", posėdžių salėje, prasideda prietemoje, stovi keletas vyrų prie didelio lango.

Pastatas 4 per stiprų anglų oro puolimą išliko beveik nenukentėjęs. Tik raudona dėmė ant buvusio chemijos docento Claus-thal ir dabartinio priešlėktuvinės artilerijos grandinio Dr. habil. Ernst, liūdi, kad nuo bombų sukulto oro spaudimo šiame kambaryje skradė rašalinės.

Posėdžių salėje, prie didžiojo lango, stovi ir Wernher von Braun, — jaunas ir savimi pasitikintis, 32 metų amžiaus. Jis yra technikas, organizatorius, planuotojas, filosofas ir svajotojas. Kiekvieno iš šių sričių jis stebina bei žavi savo draugus ir priešus.

Salia Braun stovi Dr. Martin Schilling — aukštas, lieknas, puošnus. Jis užbaigė V-2 variklį po to, kai bomba iš "Halifax" lektuvo sunaikino slėptuvę, kurioje buvo Dr. Thiel.

Einam, Martin, aplankykime 7-tą bandymų aikštę. Pažiūrėsime kaip pasiseks vakarinis šūvis.

7-toj aikštėj viskas paruošta. Raketa, trijų aukštų namo dydžio, stovi kuro pripildyta. Jos sienos blizga padengtos ledo sluoksniu, tartum ji visa žiemą būtų išbuvusi dideliame šaltyje. Meiler pastolai atitraukti. Jie priklaikė ir iš jų pravedami paskutiniai pasiruošimai šiame galingame dvylikos metrų aukščio šovinyje.

Vien elektros laidas su magnetiniais pritvirtintais jungikliais kabo tarp raketos nosies ir plono stiebo. Iš čia tęsiasi į tyrimo bunkerį, prie stalo su spalvotais mygtukais, mamometrais ir kitais instrumentais. Vien jis teįjungia mokslininkus su pirmąją pasaulyje tokio dydžio raketą, kurią jie tuoj, kaip spindinčią žvaigždę, pasius už žemės šešelio ribų.

Horizonte iškyla žalia šviečiama kulka. Pro mėlyną stiklų padengtą stebėjimo angą burkeryje į tolumą žiūri Wernher von Braun. Prieš jį guli Baltijos jūra, prietemoje žiba pirmosios žaigždės.

— Ką mes čia darome, užtauriu žingsnis į tarpplanetarinį pasaulį, — galvoja jis. Vieną užtaisų iššauku iš raketos belistiniu lanku virš žemiškosios atmosferos. Bet mes sujungsim kelis; antrą, trečią, gal ir ketvirtą pakopą dedėsime su varomą medžiagą iš azotinės rūgšties ir 871 degalo, kurį jau vartojame priešlėktuvinėje raketoj "vandens kioklys".

— Ir virš viso to dar pritvirtinsiu raketą, veikiančią kietu kuru, galbūt iš suspausto bedūminio parako. Tuomet turėčiau 28,000-30,000 kilometrų greitį į valandą. Ir jei aš tą greitį pasieksiu, galėsiu pajudinti žemę, nes tuomet bus įmanomas dirbtinis mėnulis, kuris iš anksto mano numatytu ir apskaičiuotu keliu skris aplink mūsų žemę. Mėnesį, du, tris mėnesius, o gal ir tris metus.

— O vėliau — vėliau pasieksime mėnulį, Marsą, ateis tarpplanetarinis susisiekimas, erdvės ir laiko užkariavimas...

Deja, bet dabar vietoj viso to turime gaminti ginklus...

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinento einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išleina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

Igno Končiaus albumas

kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais. Gaunama pas knygų platintojus ir pas leidėją: L. J. Končius, 534 Broadway, So. Boston 27, Mass. 223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai. Kaina \$5.00

DETROITO LIETUVIAI

J. LIUSTIKAITĖ IR A. PAUKSTYS BALFO KONCERTE

Balandžio mėn. 12 d. (šį šeštadienį) 7 val. vak. Ukrainiečių salėje, kampas Michigan ir Martin g-vių, įvyks pavasarinis Balf koncertas. Koncerto programą išpildys solistė Janina Liustikaitė ir smuikininkas Alfonsas Paukstys. Jiems akompanuos prof. Vladas Jakubėnas.

Solistė Janina Liustikaitė dar neseniai atvyko iš Italijos, tačiau jau spėjo sėkmingai koncertuoti eilėje Amerikos ir Kanados miestų, gi neseniai debiutavo "Faust" operoje, atlikdama svarbią Margaritos rolę. Neuzilgo ji grįžti tėti savo dainavimo studijas į Italiją, todėl vargu ar vėl ją greitai išgirsime Detroit. Savo koncertais šiame kontinente ji nori sukelti lėšų studijų tęsimui ir užbaigimui.

Smuikininką Alfonsą Paukštį Detroit girdėsime irgi pirmą kartą. Jis išpildys Balio Dvariono, J. Gaidelio ir P. Sarasate kūrinys.

Po programos bus šokiai ir veiks turtingas bufetas.

Pelnas, kaip visada, skiriamas mūsų nelaimingųjų brolių ir sesių pagalbai.

SANTAROS AKADEMINIS SAVAITGALIS

1958 m. balandžio mėn. 26-27 d.d. Detroit, Michigan

Savaitgalio tema:

"Tautinis sąmoningumas ir jo kovos dvasia".

Šeštadienį:

10:45 val. Akademinio Savaitgalio atidarymas.

11:00 val. "Tautinis Sąmoningumas" — V. Kavolis.

13:00 val. Pranešimų ciklas.

"Visuomeninės Veiklos Prasme" — praveda Z. Rekašius.

1. Psichologinis aspektas — E. Zabarauskaitė.

2. Moralinis aspektas — G. Gedvila.

3. Praktinis aspektas — V. Adamkavičius.

19:00 val. Jaunimo subatvakaris.

Sekmadienį:

11:00 val. Pamaldos.

12:30 val. "Kova už Individualizmą" — Dr. J. Kaupas.

Iškilmingasis uždarymo aktas.

SACHMATININKAMS

Balandžio 13 yra paskutinė diena užsirašyti į įvykstantį Detroito lietuvių šachmatų turnyrą. Šio turnyro laimėtojas bus apdovanotas sporto klubo Kovas skirta dovana ir, be to, gaus teisę susitikti, 4 partijų mače, su meisteriu K. Škėma dėl šių metų Detroito lietuvių šachmatininkų nugalėtojo vardo. Be to, tuo pačiu laiku vyks ir jaunių šachmatų turnyras, kurio laimėtojas taip pat gaus Kovo skirtą dovana.

Turnyruose dalyvauja žaidėjai turės užbaigti visas turnyro par-

tijas iki birželio 15 d. Iki to laiko nesužaistos partijos bus užskaitytos praloštomis.

Norintieji dalyvauti turnyruose registruojasi Gaivos krautuvelyje pas p. Petrušionį telef. TA 5-9783 arba pas sporto klubo Kovas šachmatų sekcijos vadovą tel. WE 3-7461.

Mindaugas Gilvytis
Sachm. sekc. vadovas

VOKIETIJOJ

IS MOTERŲ VEIKLOS

Šiemet Vokietijoje gyvenančios moterys kiek galėdamos prisidėjo prie 40 m. Lietuvos nepriklausomybės paminėjimo. Ši didi sukaktis buvo atžymėta kiekvienam kampely, kur tik bent keli lietuviai gyvena, o įspūdingesnės šventės įvyko Muenchene, Stuttgarte, Kaiserslautene, Memmingene ir Luebecke. Kur nėra Liet. Moterų Atstovybės klubų, ten atstovavo mūsų pavienės narės.

Labai iškilmingai buvo paminėta Muenchene, kur įdomią paskaitą skaitė prof. S. Žymantas ir buvo turtinga meninė programa. Šiuo minėjimu gerėjosi svečiai, reikšdami simpatijų ir užuojautos Lietuvai bei dėkodami už suteiktą garbę toj šventėj dalyvauti.

Kovo 4 d. Muenchene, "Haus der Begegnung", vyko knygų paroda, kur buvo ir lietuvių knygų kampelis. Ta proga mūsų lietuvių pasako tautinių šokių, kurie buvo rodomi ir televizijos programoje.

Kovo 9 d. minėjome šv. Kazimiero 500 m. sukaktį, suvaizdant pritaikytą 5 paveikslų vaizdą.

D E M E S I O !

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

990 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO

TEL. TOWER 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS IŠSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Žmonės, gyvenant už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siuntinius daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaisti miesto krautuvelyse renkant ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerą, ypač eilutėms ir apsiaustams tinkamą tekstilės medžiagą ir odą mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur.

Lietuviams — lietuviškas patarnavimas.

Darbo valandos:

Kasdien 9-9 val.; šeštadieniais 9-7 val.; sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMA

Itaisymo VISŲ METŲ

THE HENRY JURNACE CO. MEDINA O

Clevelande Apylinkėse

ATLIKIME PAREIGĄ!

Šį savaitgalį, šeštadienį ir sekmadienį, į Clevelandą susirenka JAV ir Kanados lietuvių geriausios sporto jėgos. Kaip patys saką, jų būsią net virš 350.

Mūsų jaunimas reikalingas paramos, globos ir šilto dėmesio. Visa tai labai nesunku atlikti, jei visi tomis dienomis atsimins, kad Clevelande vyksta lietuviškojo jaunimo sporto dienos, kad reikia vykstančias varžybas ir jų rengiamą vakarą aplankyti, su tuo jaunimu pabendrauti, jį pažinti.

Dirvos redakcija, pilnai vertindama sportininkų dideles pastangas susiburti į šią gražią sporto šventę, tarpusavy pako-voti ir ateičiai glaudžiau susijungti, kviečia visus clevelandiečius sportininkų pastangas visomis galimomis priemonėmis paremti. Tegul bus daug žiūrovų jų rengiamam vakare. Būkime drauge su mūsų jaunimu!

Dirvos Redakcija

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTINĖS ŽAIDYNĖS CLEVELANDE!

Sukaktuvinės žaidynės — 20 metų nuo Pirmosios Lietuvių Tautinės Olimpiados įvykusios 1938 m. Kaune

Kada: Š. m. balandžio mėn. 12-13 d.

Programoje: Krepšinis vyrams, moterims, jauniams ir jaunučiams; Tinklinis — vyrams, moterims, mergaitėms; Stalo tenisas — vyrams, moterims, jauniams ir mergaitėms.

Dalyvauja: Krepšinyje — 8 vyrų komandos, 6 moterų, 6 jaunių ir 5 jaunučių; Tinklinyje — 6 vyrų komandos, 4 moterų ko-

AŠTUNTOSIOS ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ

SPORTO ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

šeštadienį ir sekmadienį,

balandžio 12-13 dienomis

Vyrų, moterų, jaunių ir mergaičių rungtynės krepšinyje, tinklinyje ir stalo tenise. Rungtynės vyksta keturiose salėse. Iškilmingas aktas ir finalai Cathedral High School salėje, 2056 East 107 Street, 12 val. sekmadienį.

Žaidynių vakaras šeštadienį, balandžio 12 d., 8 val. vakaro Šv. Jurgio parapijos salėje.

Visi clevelandiečiai dalyvaukite!

mandos ir individualinės varžybos visose klasėse. Viso dalyvauja 330 dalyvių, atstovaujančių 18 sporto klubų!

Kas rengia: Š. Amerikos Lietuvių FASK-tas ir Clevelando LSK žaibas, talkininkaujant LVS Ramovės Clevelando sk. ir kitoms Clevelando lietuviškos organizacijoms bei visuomenei. Varžybas globoja — AL Bendruomenės Clevelando Apylinkė.

Pramogos: Žaidynių vakaras — šeštadienį, balandžio 12 d., 8 val. vak. Šv. Jurgio Parapijos salėje. Programą atliks solistai V. Matulionis ir V. Bakūnas. Geras orkestras ir vaišės.

Žaidynių tvarkaraštis

Šeštadienį, balandžio 12 d.

9:00 AM — 6:00 PM — Vyrų krepšinis — Cathedral Latin High School, 2056 East 107 St. (tarp Euclid Ave. ir Carnegie).

9:00 AM — 6:00 PM — Jaunių ir jaunučių krepšinis — St. Clair Recreation, 6250 St. Clair Ave.

9:00 AM — 6:00 PM — Tinklinis visiems ir moterų krepšinis — Audubon Junior High School, 3055 East Blvd., netoli Kinsman Ave.

9:00 AM — 7:00 PM — Stalo tenisas — Woodland Recreation, 9206 Woodland Ave.

8:00 PM — Žaidynių vakaras — Šv. Jurgio parapijos salėje.

Sekmadienį, balandžio 13 d.

10:00 AM — Iškilmingas Žaidynių Pamaldos Šv. Jurgio bažnyčioje.

12:00 AM — Iškilmingas Žaidynių Aktas, sportininkų paradas ir po to visi žaidynių finalai — Cathedral Latin High School (iki 6 val. vak.).

1:00 PM — Krepšinis dėl 3-čių vietų — St. Clair Recreation salėje (iki 5 val.).

1:00 PM — Stalo tenisas — Woodland Recreation Center (iki 4 val.).

Visi žaidynių vakarą

Šv. Jurgio parapijos salėje šeštadienį, balandžio 12 d., 8 val. vak. Biletai gaunami prie žaidynių kasų ir salėje, prie įėjimo.

Programą išpildo dainininkai Vyt. Matulionis ir Vyt. Bakūnas.

Po programos šokiai ir bufetas.

Groja labai geras profesionalinis orkestras.

Trūksta sportininkams nakvynių

Dar labai daug nakvynių trūksta iš kitur atvykstantiems sportininkams į žaidynes. Clevelandiečiai, pasirodykime svetingi ir neatsisakykime priimti sportininkus. Galintieji priimti prašomi pranešti Aušrai Barzdukaitei tel. LI 1-0505 arba Jūratei Laidkūnaitei, tel. LI 1-5477. Jos taip pat turi visų atvykstančių sąrašus.

Balfo susirinkimas

Balandžio 13 d. 11 val. 30 min. lietuvių salėje šaukiamas 68 Balfo skryliaus susirinkimas. Kviečiame kuo gausiausiai atsilankyti. Bus renkama nauja valdyba.

WHEN BUYING OR SELLING A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžių apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

PRANEŠAMA...

NATIONWIDE'S

naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pailgina visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (ro 14 metų dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas
SK 1-2183

Clevelando "Ažuolai" ir jaunieji akordionistai

per Atvelykį, balandžio 13 d. vyksta į Akroną koncertuoti Lietuvos Nepriklausomybės minėjime, kuris įvyks šv. Petro parapijos salėje — 1414 East Ave., 2 val. po pietų.

Pirmąją koncerto dalį išpildys 40 asmenų orkestras iš Akrono, kuriam priklauso ir lietuvis Dovidas.

Clevelando "Ažuolų" ir J. Kazėno mokinių

koncertas ruošiamas Balfo š. m. gegužės 4 d. 5 val. po pietų, šv. Jurgio parapijos salėje. Numatoma, kad šiemet didesnį koncerto dalį išpildys "Ažuolai". Kviečiame norinčius prisidėti prie programos išpildymo.

Dviejų šeimų namas

gražiam Bratenahl rajone. Didelis sklypas. Per abu butus yra 11 kambarių.

Po 5 val. šaukti telefonu PO 1-5614.

GERAS NAMAS

Netoli Lake Shore Blvd. ir East 222 gatvės labai gerame rajone skubiai parduodamas 6 kambarių namas. Arti patogaus susisiekimo, krautuvų, bažnyčių ir mokyklų. Prašoma kaina \$17,500.00. Atvažiuokite pasižiūrėti ir duokite pasiūlymą.

J. A. GRICIUS, Realty

19715 Cherokee Ave.

(Tarp E. 185 ir E. 200)

Telefonas: IVanhoe 6-2525

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvelyje yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Cia Jus gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. Lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairius garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsirinkite, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

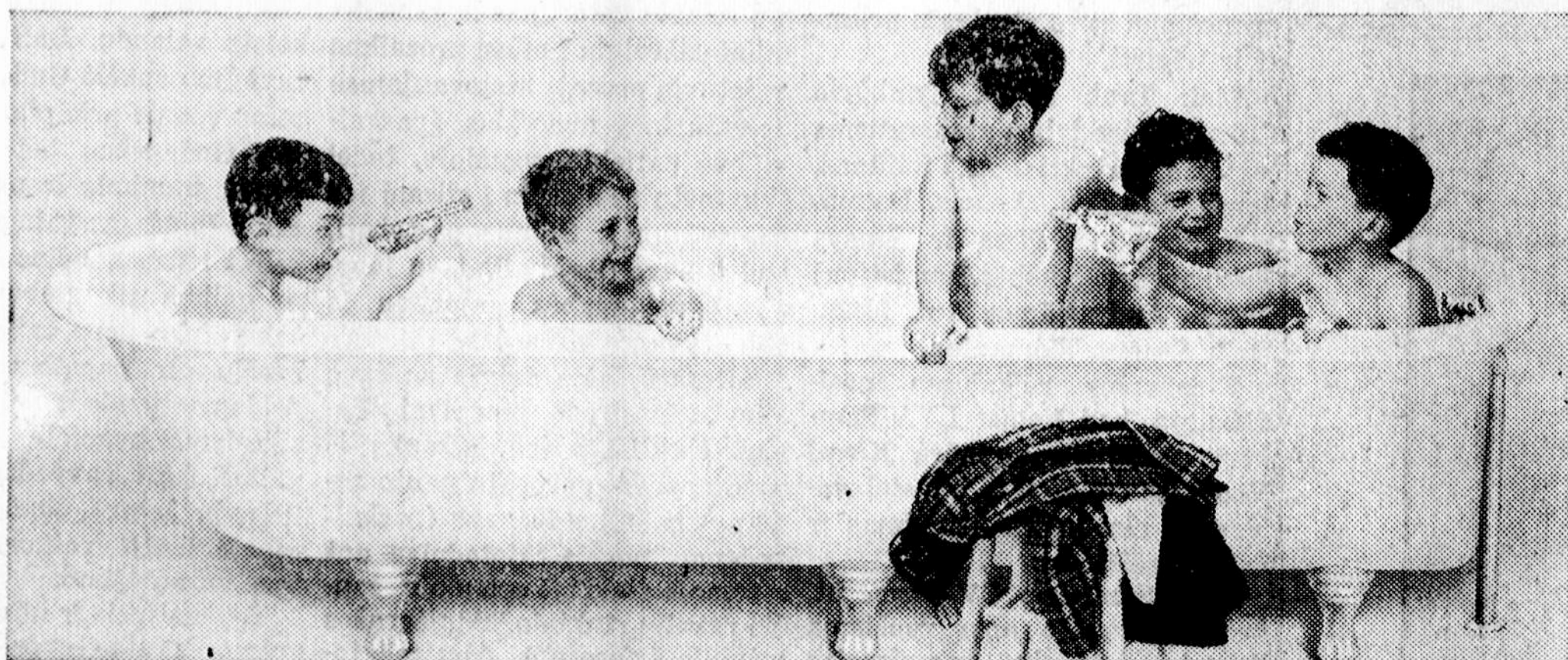
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1765

936 East 185 Street

KE 1-7770

DAUGIAU TURITE DAUGIAU IR REIKIA PIGUS KARŠTAS VANDUO

Gaunamas su greito šildymo
AUI-40 GASO vandens šildytoju

Augančioms šeimoms reikia karšto vandens ne tik voniom, bet vystyklams, lėkštėm, naudymuisi, prausimuisi. Tikrai AUI-40 GASO vandens šildytojas gali sukurti aptarnauti didėjantį reikalavimą, nes jis duoda pakankamai karšto vandens visai šeimai. Daugiau karšto vandens už ¼ kainos! AUI-40 GASO vandens šildytojas pilnai veikia už ¼ kitų šildytų kainos. Kainuoja daug mažiau pirkti... įstatyti... išlaikyti. Aplankykite Jūsų plumbieri ar gaso reikmenų prekybininką tuoj.

Pasirinkite iš šių garsių firmų sąrašo: Mor-Flo • Alumilux • Ruud • Rex • Rheem • Sears-Homart • Coleman • Permaglas

THE EAST OHIO GAS COMPANY

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Lietuvos užsienio prekyba

DR. S. STANKUS

Būdama nedidelė valstybė, Lietuva negalėjo gyventi ūkiškai nepriklausoma nuo užsienio. Ji pardavė savo gaminius užsieniui ir iš ten perkosi įvairiausių trūkstantių prekių. Todėl Lietuvos užsienio prekyba buvo plati, gyva ir kraštui nelaprasitai reikšminga.

Panašioje padėtyje buvo ir Latvija su Estija. Charakteringas palyginimas: trijų Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio prekybos apyvarta savo verte prieš antrąjį pasaulinį karą prilygo Sovietų Rusijos užsienio prekybai.

Eksportas. Lietuvos ūkio eksporto prekių mase sudarė žemės ūkio produktai. Po pirmojo pasaulinio karo Lietuva buvo labai nuteriotas kraštas, o pagrindinių maisto produktų eksportas neįsivystytas. Pradžioje sviesto eksportavusi, Lietuva per 20 metų sviesto eksporte užėmė III vietą Europoje ir V vietą pasaulyje. Panašiai kilo mėsos produkto, kiaušinių ir kitų maisto produktų eksportas kiekybe ir kokybe.

Pagal Briuselio nomenklaturą prekių skvriais 1938 m. eksportuota 1,000 litų:

Gvvi gyvuliai	31,437
Maisto produktai	122,038
Ir gėrimai	73,448
Gatavi dirbiniai	6,263
Auksas ir sidabras	12

Iš viso 233,198

Ta pačia lentelė paryškina prekių rūšimis gaunamą:

Arkliai	5,060	2.2%
Kiaulės	21,257	9.1
Paukščiai	2,282	1.0
Mėsa	36,196	15.5
Sviestas	48,459	20.8
Kiaušiniai	7,833	3.4
Javai, dobili	27,048	11.6
sėklos, bulvės, sėmenys	12,737	5.5
Celuliozė	24,825	10.6
Pamiršta, nonier-malkės, lentos	13,498	5.7
Kitos prekės	34,003	14.6

Iš viso 233,198 100.0%

Importas. Importuojamos prekės labai įvairios ir jų sąrašas gana ilgas. Patala ta pačia Briuselio nomenklaturą prekių skvriais 1938 m. importuota 1,000 litų:

Gvvi gyvuliai	37
Maisto produktai	11,279
Ir gėrimai	73,007
Gatavi dirbiniai	138,836
Auksas ir sidabras	527

Iš viso 223,686

Ta pati lentelė prekių rūšimis:

Geležis	12,847	5.7%
Akmens anglis	11,008	4.9
Nafta, jos produktai ir tepalai	7,246	3.3
Trašos	7,372	3.3
Cementas	6,265	2.8
Žalios odos	3,370	1.5
Vilna ir medvilnė	6,325	2.9
Įvairūs siūlai	18,364	8.3
Vandiniai ir medviln. audiniai	15,612	7.0
Motorai ir pramonės mašinos	19,915	4.8
Automobilai	7,515	3.3
Kitos prekės	116,847	52.2

Iš viso 223,686 100.0%

valstybės įstaigos su Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmais stengėsi visais prieinamais būdais suapžindinti kitus kraštus su Lietuvos gaminiais.

Nežiūrint sunkių kliūčių ir konkurencijos, Lietuvai pavyko su savo gaminiais įsiti į pasaulinę rinką. Užimtas pozicijas stiprinant, valstybė rūpinosi ne tik išplėsti kai kurių eksportuojamų prekių standartus ir vykdyti jų kontrolę.

Iki 1933 m. Vokietija buvo stambiausias Lietuvos prekių eksportas. Tačiau dėl politinių priežasčių 1934 m. Vokietija nustojo Lietuvos prekes perkusi, ir 1935 m. eksportas į Vokietiją siekė

	Eksportas	Importas
Didžioji Britanija	91,824 39.4%	69,175 30.9%
Vokietija	62,493 26.8	54,704 24.5
Sovietų Rusija	13,338 5.7	14,954 6.7
Belgija ir Luxemburgas	10,676 4.6	8,630 3.9
Olandija	8,103 3.5	10,655 4.8
Prancūzija	5,802 2.5	7,100 3.2
J. Amerikos Valstybės	5,624 2.4	8,236 3.7
Kiti kraštai	35,338 15.1	50,232 22.3

Iš viso 233,198 100.0% 223,686 100.0%

Mokamasis balansas. Lietuvos užsienio prekybos balansas beveik kasmet būdavo aktyvus. Tą suprantama, nes Lietuva neturėjo nei žemesnio užsienio prekybos laivyno, nei kitokių pelningų patarnavimų užsieniui. Priešingai, prekių eksporto perteklių Lietuva turėjo apmokėti kitiems kraštams už jų patarnavimus Lietuvai ir atlyginti skolas bei atlikti įvairias tarptautines išpareigas prievoles. Todėl Lietuvos mokamasis balansas užsieniui buvo ribojamas krašto eksporto dydžiu.

Reikia su padėka paminėti Lietuvos išieivius J. A. Valstybes, kurie įsijungė į Lietuvą savo giminei parama pinigais ir natūra. Iš J. A. Valstybių per bankus ir pošto perlaidomis gauta valiutos:

1938 m.	5,427,800 litų
1937 m.	6,179,600 „
1934 m.	6,959,000 „

Gaunami iš J. A. Valstybės gyvenančių lietuvių pinigai išlygindavo pasyvų Lietuvos prekybos balansą su šiuo kraštu.

Užsienio prekybos politika. Eksportui skirtos prekės buvo išleidžiamos be muto. Pirmaeilis tautos rūpestis — eksporto didinimas. Jaunai valstybei buvo svarbu užimti pasaulio rinkoje savo prekes, kad ir ne dominiuojančia, tai bent ne paskutinę vietą. Todėl prekyba tvarkančios

tik 3.6% viso eksporto.

Reikėjo skubiai ieškoti naujų rinkų. Prisiėjo keisti ir pagrindines eksporto prekes: iš grūdų pereiti prie bekono ir sviesto eksporto. Politinių santykių pablogėjimas anuo metu su Vokietija, nors Lietuvai ir brangiai kašino, bet apskritai išėjo į naudą: Lietuva tapo ūkiškai mažiau priklausoma nuo bet kurio didžiojo savo kaimyno ir plačiai išėjo į naują Didžiosios Britanijos rinką.

Išvežamieji muitai buvo efektyvi priemonė importui tvarkyti. Be to, Lietuvoje jie buvo apsaugos ir fiskalinio pobūdžio muitai. Apsauga buvo reikalinga krašto pramonei palaikyti ir ją auklėti bei plėsti. Tuo sumetimais taikyti aukštesni muitai gatavims dirbiniams, žemesni muitai ar visai ju nebuvo žaliavoms. Fiskaliniai muitai kai kurioms prekėms turėjo net draudžiamąjį pobūdį ir buvo taikomi maisto produktams, alkoholiniams gėrimams, brangiems kailiams, liuksus dalykams. Todėl Lietuvoje buvo brangūs ir mažai vartojami užsienio gėrimai bei šiltų kraštų vaisiai.

Muito įstatymas ir muito tarifų nomenklatura (pagal ją tvarkoma užsienio prekybos statistika) buvo pasenę ir turėjo užleisti vietą naujiems. Buvo ruošiamas naujas moderniškas muito

įstatymas, tačiau liko neužbaigtas.

Pabaltijo valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija buvo susitarusios savo kraštuose įvesti Tautų Sąjungos paruoštą ir rekomenduojamą pavyzdinę muito tarifo nomenklaturą. Latvija ją turėjo jau įsivedusi, o Lietuvos vyriausybė buvo įsikiusi į įvesti nuo 1940 m. sausio 1 d. Teksas buvo išverstas, lietuvių kalbą ir paruoštas (spausdinimui). Prasidėjęs karas darbą sutrukdė.

Prekybos sutartis Lietuva turėjo su dauguma Europos valstybių, o didžiausio palankumo sutartis — beveik su visais pasaulio kraštais. Pabaltijo valstybės savo tarpe turėjo dar specialią klauzulę, sumažinančią muitus kai kurioms tik tų kraštų prekėms. Didžiausio palankumo sutartis įpareigojo Lietuvą imti vienodus muitus tų kraštų kilmės prekėms. Prekėms, kilmės iš tų valstybių, su kuriomis Lietuva neturėjo sutarčių, buvo taikomi trigubi muitai.

Siautusias ūkinės krizės pasekmėje Lietuva buvo priversta įvesti kai kuriuos prekių licencijas, o kaimynams vis labiau varžant užsienio prekybą, licencijų sistema teko išplėsti daugumai įvežamųjų prekių. Prie prekybos sutarčių pradėta jungti prekių mainų kontingentai, kuriuos vykdant teko įvesti licencijas ir kai kurioms eksporto prekėms — miško medžiagai, linams, o vėliau ir kitoms prekėms.

Užsienio mokėjimai buvo daromi valiuta, bet pliciantis varžymams imta praktikuoti clearingo atsiskaitymai. Tokia atsiskaitymo tarp dviejų valstybių tvarka automatiškai verčia abiejus laikytis prekių mainų principo. Clearingo atsiskaitymo sutartis Lietuva turėjo su Vokietija ir Latvija, o vėliau dar su Suomija, Italija ir Vengrija.

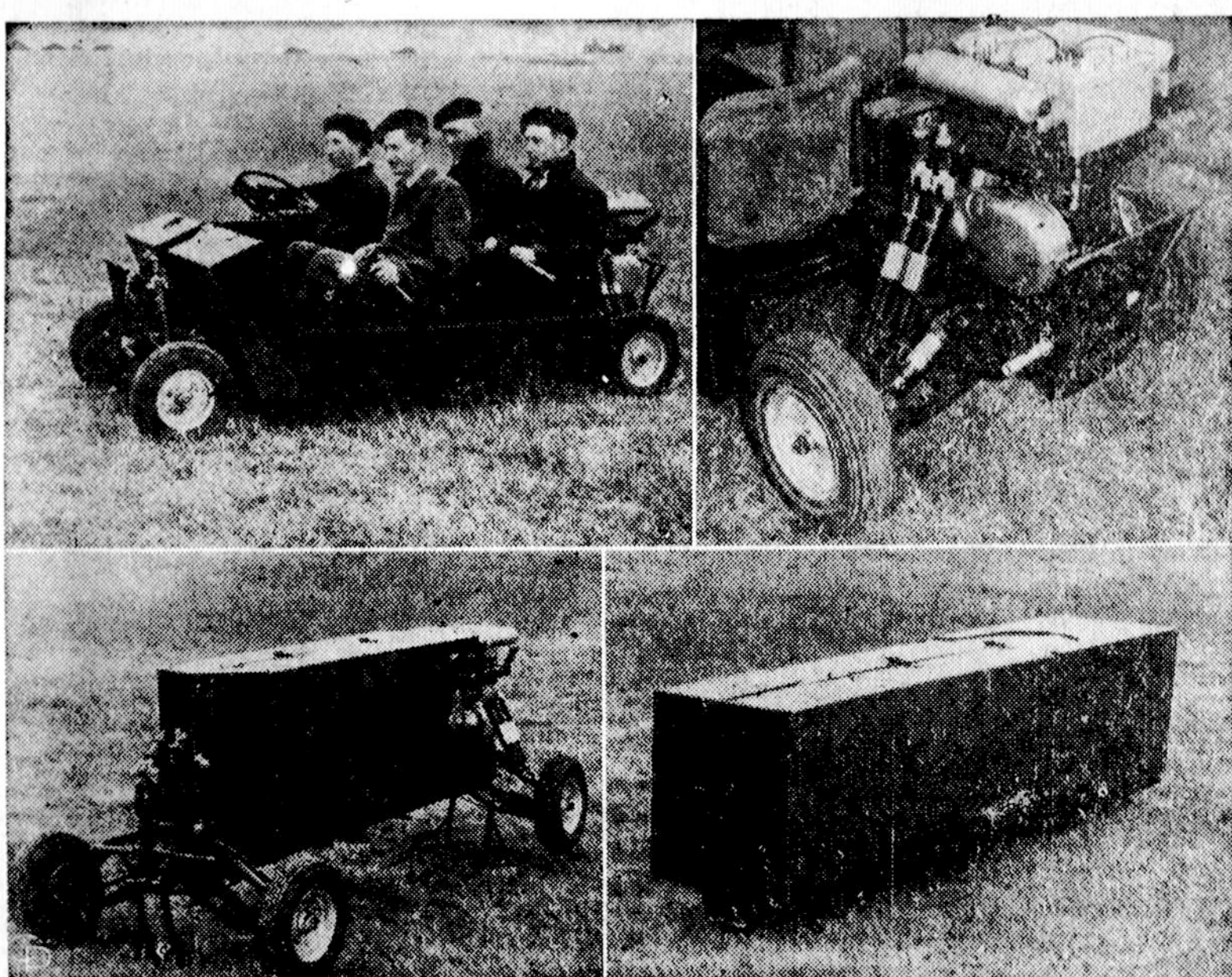
Pastarojo karo išvakarėse ir Lietuva pateko į ūkinio suvaržymo sūkurį. Isteigtos laikinos specialinės institucijos: užsienio mokėjimams prižiūrėti — Valiutų Komisija, o užsienio prekybos prekių mainams prižiūrėti — Užsienio Prekybos Komisija (Licencijų Komisija). Aplinkybių orimesta licencijų sistema, kontingentai, valiutos leidimai ir clearingo atsiskaitymai Lietuvos užsienio prekybą išmušė iš tikrojo kelio. Bet tai jau buvo karo audrų Europoje pradžia.

MARGUTIS

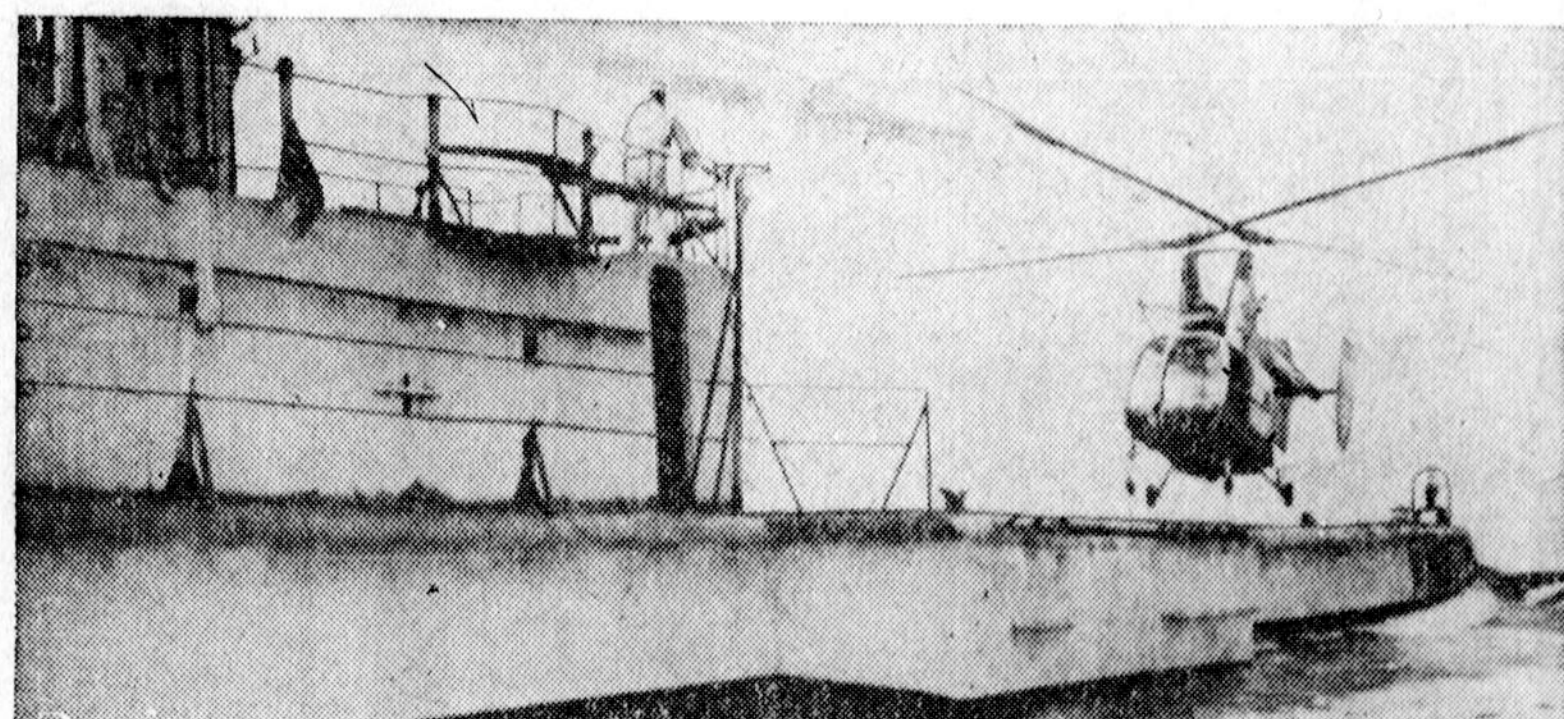
yra patys seniausios Amerikos lietuvių žurnals. Jis išleia kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So Western Ave., Chicago, Ill.

MARGUČIO metinė prenumerate \$3.00.

Ši nauja, anglų sukonstruota mašina, su savim nešasi ir garažą. Ji sveria tik 700 svarų, o suklankstyta užima labai mažą vietos. Ji tai pat lengvai nuleidžiama parašutu iš lėktuvo.

JAV laivyno jėgos pertvarko ir kai kuriuos povandeninius laivus, kad ant jų galėtų nusileisti ir helikopteriai.

CHICAGO IR CICERO

NAUJA AKADEMINIO SAMBŪRIO VALDYBA

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio Chicagoje sueiga įvyko kovo 29 d. Menininkų klube. Susirinko gražus būrys senųjų draugų — akademikų. Sueiga atidarė L. T. A. Sambūrio pirm. inž. V. Mažeika, sueigos pirm. rinku pakviesdamas Dr. Joną Juodikį, sekretoriumi — Stasį Gečą.

Sambūrio valdybos pirm. inž. V. Mažeika išsamiai nupasakojė valdybos nuveiktus darbus. O tų darbų būta daug ir įvairių, ypač bendradarbiaujant ir sambūriui atstovaujant įvairiose jaunimo, kultūrinėse, visuomeninėse bei politinėse organizacijose. Pirm. rinko žodžiais, sambūrio valdyba orneitais metais buvo ir "geras dėdė": kultūriniams bei šalpos reikalams paskyrė \$948; Jaunimo Namų statybai — \$100, Jaunimo Kongresui — \$25, Sambūrio šalpos centrui — \$80, žurnaliui "Lituania" — \$50, Lietuvių Tarybai — \$10, garbės penumera P. Babicko Picturesque Lithuania — \$10, skautams — \$25, Sambūrio centro valdybai \$25, Nepriklausomybės Fondui — \$50, Vilties bendrovei — \$200, Korp! Neo Lithuania jaunimo organizavimui ir jaunimo stovykloms ruošti — \$300, Neolituanų reprezentacijai Vasario 16 d. bankete — \$48, Tumo-Vaižganto 25 metų mirties sukakčiai — \$25.

Valdybos pirmininkas pabrėžė, kad valdyba tarpusavyje gyvenė labai gražiai, buvo 7 posėdžiai, posėdžiuose dalyvavo visi valdybos nariai, visas pareigas atliko 100%, todėl su tokia valdyba dirbti buvo vienas malonumas. Jis dėkojo valdybos nariams už bendradarbiavimą. Po pareiškė, kad Sambūrio valdyba, baigusi kadenciją, atsistatydina.

Kolega M. Šimkus visu vardu padėkojo buv. valdybos pirm. V. Mažeikai už sumanų, našų ir gražų vadovavimą valdybai ir sambūriui.

Trumpas ir išsamus buvo kontrolės komisijos pranešimas: praėjais metais L. T. A. Sambūris pajamų turėjo \$4,307.26, išlaidų — \$3,731.75, ir šiuo metu kasoje yra \$575.51.

Valdybos ir kontr. komisijos pranešimai buvo vieningai priimti ir užgirti.

Liet. Taut. Akad. Sambūrio Chicagoje valdybą ateinančioms metams išrinkti: Al. Silijūnas, Jonas Juodikis, Juozas Dauparas, Jonas Pročkys ir Stasys Trinkauskas, o kontr. komisijon: Juozas Andrašius, Ant. Košuba ir Stasys Vidmantas.

Einamuose reikaluose pasiūlyta, kad šiemet LTA Sambūrio apimtyje atsikūrė Korp! Neo Lithuania, joje gausiai dalyvauja akademini jaunimas ir gražiai reiškiasi.

LTA Sambūrio CV pirm. St. Švedas pranešė apie ruošiamą lietuvių tautinių organizacijų kongresą New Yorke šių metų gegužės 30-31 ir birželio 1 dienomis. Tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje šaukiamas LTA Sambūrio skyrių atstovų suvažiavimas. Sambūrio suvažiavime numatoma svarstyti: 1) sambūrio ateities gairės, 2) šalpos fondo reikalai ir 3) Sambūrio statuto pakeitimas. Pageidauta, kad Sambūrio atstovų ir svečių dalyvautų ko daugiausiai.

Naujai Sambūrio valdybai ir suvažiavimo atstovams pareikšta gražių sugestijų ir linkėta gražios sėkmės.

J. Dauparas

ISPŪDINGAS GYVOSIOS LIETUVYBĖS MĖNUO

Chicagoje stipria programa užbaigtas Gyvosios Lietuvybės Mėnuo. Kovo 29 dieną įvyko pirmasis išieivijoje išraiškos šokio ir poezijos vakaras. Išraiškos šokio šokėja Birutė Vaitkūnaitė su giliu įsijautimu ir išgyvenimu sukūrė eilę šokių, kurių dalis buvo palydėti eilėraščių skaitymu, o kiti muzikos. Šokiai "Ratelis" ir "Beržas" buvo perduoti, skaitant Jono Aisčio eilėraščius (pirmąjį skaitė Rita Šimanskytė, o antrąjį Algimantas Mackus), šokis "Našlaitėlė" buvo palydėtas C. Debussy muzika. Programos gale buvo išpildytas ciklas "Vasaros daina" (susedas iš Vasaros daina — muzika A. Honneger; Lyja — palydimis tamburinu; Žydi — F. Schmitt muzika; Sviesoje — Rimsky-Korsakov muzika ir Vasaros daina — muzika A. Honneger). Birutė Vaitkūnaitė buvo publikos labai šilta sutikta. Turbūt giliausio išpildymo paliko šokis "Beržas". Prie šokių efekto sudarymo prisidėjo gražūs rūbai ir apšvietimas.

Vakaro metu savo originalią kūrybą skaitė poetai Juozė Augustaitytė-Vaičiūnienė, Henrikas Nagys ir Algimantas Mackus. Labai buvo džiugu jausti kūrybingą Algimanto Mackaus progresą, gerėtis Juozės Augustaitytės vis nauja ir stiprėjančia kūryba (ko negalime pastebėti net kai kurių vadinamųjų "laureatų" rašymuose), ir užsitikrinti Henriko Nagio iškilumų mūsų poeto eilėse. Visi eilėraščiai buvo tikrai meistriškai perduoti ir žiūrovų su pasigėrėjimu priimti. Algimanto Mackaus eilėraščių dedikacija laureatui Mariui Katiliškiui buvo sutikta su jausmingomis ovacijomis.

Sekmadienį (kovo 30 dieną) Henrikas Nagys literatūrinėje popietėje skaitė paskaitą "Kelias į klystkeliai, vėdai ir kaukės — dvylika metų mūsų benamės prozos (1945-1957)". Paskaitoje buvo duotas bendras prozai statomy reikalų aptarimas ir gana detaliai pažvelgta į mūsų prozaikus ir lietuvių prozoje atstovaujamą literatūrinę mokyklą (paskaita bus patiekta spaudoje, todėl šiuo metu nesileisim į gilesnį jos nagrinėjimą). Galima pastebėti, kad ji buvo tikrai giliai, su jausmu, atsakomybės pajutimu ir objektyvumu paruošta.

Literatūrinėje dalyje su savo kūryba pasirodė prozaikai Marius Katiliškis (su ištrauka iš savo spaudai paruošto naujo romano) ir Julius Kaupas (paskaitydamas novelę "Spindulys ant rašomojo stalo" iš spaudoje esančio novelių rinkinio "Saulėgrąžos mėnulio šviesoje"). Abu rašytojai susilaukė malonaus publikos dėmesio, o Mariui Katiliškiui, įteikus santariečių vardu gėlių, sukilo ir griausmingos ovacijos.

Turime pasidžiaugti, kad skaitantioji visuomenė visgi skiria, kas yra mūsų literatūroje išskirtinis, kai tuo tarpu 34 lietuvių Rašytojų Draugijos nariai yra jau savyje užmušę literatūrinį jausmą bei atsakingumą ir tar nauja kitiems tikslams... Leonas Narbutis. (rm)

Savaite anksčiau, kovo 23 dieną, buvo pravesta muzikinė popietė. Jos metu buvo pristatyta muzikės Giedrės Gudauskienės kūryba. Jau įsivyravo gražus paprotys kiekvienais metais platesnei lietuvių visuomenei pristatyti iki to laiko mažiau savo kūryba žinomus kompozitorius. Pernai metais tokio pristatymo susilaukė muzikas Jonas Švedas. Šiemetinės muzikinės dalies pradžioje muz. A. Nako studijos mokinės Raminta Lampsaitytė ir živilė Keliuotytė paskambino pianinu G. Gudauskienės sukurtas žinomų liaudies dainų interpretacijas, kuriose kompozitorė įvedė eilę nesunkių variacijų ir disonansų, tuo būdu padarydama tų liaudies dainų muziką suprantamesne ir įdomesne mūsų mąžiesiems, besimokantiems piano. Mažosios pianistės susilaukė nuširdžių aplodismentų.

Variacijas fortepionui "Pasvarstyk antelę" skambino pianistė G. Aleksūnaitė-Mitchell. Tai jau stipriai pažengusiems pianino studijose skirtas dalykas. Jame pagrindinė tema sudaro mūsų liaudies dainelę Pasvarstyk antelę, patiekta įvairioje muzikinių tempų ir nuotaikų skalėje. Tenka stebėtis, kaip gaudima iš palyginti nelabai sudėtingos liaudies dainos išgauti tiek muzikinių niuansų.

Muz. G. Gudauskienės sukomponuotas dainas dainavo solistės S. Pautienienė ir V. Valikonytė. Dainos buvo labai artimos lietuvių širdžiai ir degė nostalgija ir gimtojo krašto pasiilgimu. Solistės dainos pastatė sunkius palyginti reikalavimus, kuriuos jos išpildė pasigerėtinai. Ypač malonų išpildį paliko dainos "Aš čia gyva" ir "Oi tu, kregždutė".

Pirmoje dalyje buvo duota paskaita "Lietuvių liaudies dainos ir kompozitoriai", kurią skaitė pati muz. Gudauskienė. Paskaitoje gyvu žodžiu, pailustruojant daina bei plokštelėmis, buvo pažvelgta į įvairių mūsų apylinkių liaudies dainų kompoziciją, harmoniją, grožį ir prasmę. Paskaita buvo įdomi ir verta platesnio paskelbimo mūsų spaudoje.

Po popietės kompozitorė užkvietė visus santariečius vaizams į namus. Dalyvaujant vakaro solistėms, muzikams A. Stevens, A. Nakui ir patiems šeiminiams, sudainuota eilė lietuviškų dainų ir jaukiai praleista keleta valandų. Didžiausio susižavėjimo sukėlė Gudauskų kvartetas (ponia prie pianino, daktaras Gudauskas bei vyresnysis sūnus smuikais ir pats mažiausias būbnu) gyvybingai perdavęs kelias mūsų liaudies dainas. Buvo galima tik stebėtis mažųjų šeiminių noru vaišinti, užimti svečius ir pagaliau pasirodyti deklamacijomis ir minėtame muzikiniame kvartete. Tai šeima galinti būti pavyzdžiu ne vienai lietuvių šeimai, kuri skundžiasi nepajėgianti vaikus sulaukyti nuo nutautėjimo.

Tokia stipria ir kūrybinga programa išpinta Gyvosios Lietuvybės Mėnesį (be šių, dar buvo istoriko Vinco Trumpos paskaita apie kartų santykius ir Julius Šmulskio paskaita apie Lietuvos aneksiją 1940 m.) suruošė Chicago Lietuvos Studentų Santaros skyrius, o visiems planavimui bei pravedimo darbams vadovavo skyriaus pirmininkas Liudas Šmulskytis, ir valdybos narys kultūriniais reikalais Leonas Narbutis. (rm)